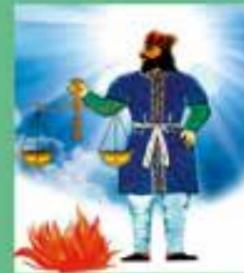

ИНСОН, ҲУҚУҚ ВА ОЗОДИҲОИ ҶАРЗИШИ ОЛӢ МЕБОШАНД

МИНБАРИ ҲУҚУҚШИНОС

НАШРИЯИ ФАКУЛТЕТИ ҲУҚУҚШИНОСИИ ДМТ * * * * № 14-15 (68-69) 25-УМИ ОКТАБРИ СОЛИ 2017, ЧОРШАНБЕ

ИФТИТОҶИ МАРКАЗИ ТЕСТӢ ВА КИТОБХОНАИ ИЛМӢ ДАР ФАКУЛТЕТ

Дар ин шумора:

**НАҚШИ ЗАБОНИ
ДАВЛАТӢ ДАР
ТАШАККУЛИ
ҚОНУНГУЗОРИИ
МИЛЛӢ**

Саҳ. 2

**РАҲИМЗОДА
РАМАЗОН ҲАМРО
ДАР ДМТ**

Саҳ. 3

**ҚАБУЛИ
КОДЕКСИ СОҲИБКОРӢ
ТАҚЗОИ ЗАМОН АСТ**

Саҳ. 4

**БАРГУЗОРИИ АВВАЛИН
ДИФОИ РИСОЛАИ
ИЛМӢ ДАР ШӢРОИ
МИЛЛӢ**

Саҳ. 9

**РОЛЬ АДВОКАТА
В СОВРЕМЕННОМ
ОБЩЕСТВЕ**

Саҳ. 13

НАҚШИ ЗАБОНИ ДАВЛАТӢ ДАР ТАШАККУЛИ ҚОНУНГУЗОРИИ МИЛЛӢ

Санаи 5-уми октябри соли 2017 дар факултети ҳуқуқшиносӣ мизи мудаввари ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи «Нақши забони давлатӣ дар ташаккули қонунгузорию милли» бахшида ба таҷлили Рӯзи забони давлатӣ бо иштироки доираи васеи омӯзгорону аспирантон, олимон, намоёндогони васоити ахбори омма ва матбуоти даврӣ баргузор гардид.

Зимни ироаи сухани ифтитоҳӣ декани факултети ҳуқуқшиносӣ номзади илмҳои ҳуқуқ, дотсент Раҳмон Д.С. зарурат ва аҳамияти баргузорию мизи мудавварро шарҳ дода, аз ҷумла иброн муваданд, ки дар ҶТ ҳар сол 5-уми октябр Рӯзи забони давлатӣ таҷлил мегардад. Дар пайванди ба ин масъала, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти ҶТ муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бахшида ба Рӯзи забони давлатӣ бамаврид таъкид намуданд, ки ҳоло барои рушди инкишофи забони давлатӣ шароити мусоид фароҳам оварда шудааст ва тамоми асноди қонунгузорию ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ бо забони тоҷикӣ таҳия мегардад ва рӯзномаву маҷаллаҳо, китобҳои дарсӣ таълимӣ, оммавию бадеӣ бо забони давлатӣ ба нашр мерасанд. Ба шарофати соҳибистиклолӣ забони тоҷикӣ имрӯз дар тамоми қаламрави кишвар мақоми шоиста пайдо намудааст. Рӯзи забони давлатӣ дар қатори пурифтихортарин ҷашнҳои кишвари азизамон қарор дорад. Мо онро

мисли дигар муқаддасоти миллии худ гиромӣ ва муътабар медонем ва ба сифати нишонаи ҳастии миллат чун гавҳараки чашм ҳифз менамоем.

Ҷамҷунин зикр гардид, ки устодони факултет дар рафти фаъолияти илмиву эҷодӣ, таълимӣ ва тарбиявӣ меъёрҳои Қонуни ҶТ «Дар бораи забони давлатӣ»-ро пурра риоя менамоянд. Яке аз самараҳои неки сиёсати Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти ҶТ дар бахши забон ин пурра ба забони илмӣ табдил додани забони тоҷикӣ мебошад. Баъди кӯшишҳои пайвастаи роҳбарияти олии мамлакат дар кишвар таъсис додани комиссияи Олии Аттестатсионии назди Президенти ҶТ мебошад. Минбаъд ҳимояи рисолаҳои номзадӣ ва докторӣ бо се забон – тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ ба роҳ монда мешавад. Қабл аз таъсиси Комиссияи номбурда навиштан ва ҳимоя кардани рисолаҳои номзадӣ ва докторӣ бо забони тоҷикӣ ғайриимкон буд. Бо боварӣ метавон иброн намуд, ки ин тадбир баҳри боз ҳам илмӣ гардонидани забони тоҷикӣ қадами устувор хоҳад буд. Бо қаноатмандӣ метавон баён дошт, ки айни замон ҶТ пурра истиқлолияти забониро ба даст овардааст.

Сипас, аз рӯи барномаи мизи мудаввар маърузаҳои устодони ДМТ Сулаймон Анварӣ дотсенти кафедраи забони тоҷикӣ ва усули таълими забон ва адабиёти тоҷики факултети

филологияи ДМТ дар мавзӯи «Андешаҳо оид ба мушкилоти имлои забони тоҷикӣ» ва Сафарзода А.И. мудири кафедраи ҳуқуқи ҷиноятии факултети ҳуқуқшиносӣ ДМТ дар мавзӯи «Баъзе мулоҳизаҳо оид ба тақмили забони қонунгузорию ҷиноятӣ» шундаи шуданд. Баромадкунандагон мазмуну моҳияти маърузаҳои хешро шарҳ дода, дар хусуси мушкилоти имлои забони тоҷикӣ, забони қонунгузорию ҷиноятӣ ва зарурати тақмили падидаи мазкур ба ҳозирин гузориши муфассал доданд. Оид ба маърузаҳои қироатшуда саволу ҷавоб ва музокираҳо сурат гирифтанд. Аз ҷумла, дар робита ба масъалаҳои баррасишуда иштирокчиён баромад намуда, таклифу андешаҳои судманд пешниҳод намуданд. Мавриди зикри хос аст, ки аксарияти иштирокчиёни мизи мудаввар фурсати муносибро истифода намуда, андешаҳои назари хешро оид ба паҳлуҳои мухталифи масъалаҳои баррасишуда баён намуданд. Дар маҷмӯъ таъкид карда шуд, ки нақши забони давлатӣ дар ташаккули қонунгузорию милли, таҳкими Истиқлолияти давлатӣ ва муттаҳидӣ, яқдилӣ ва яқпорчагии Тоҷикистон ва тамоми дигар соҳаҳои ҳаёти ҷамъиятии мо муҳим ва бузург мебошад. Аз ин рӯ, тамоми шахрвандони Тоҷикистон онро мисли дигар муқаддасоти миллии худ поку беолоиш нигоҳ дошта, ба сифати нишонаи ҳастии миллат гиромӣ ва муътабар медонанд.

ТАНЗИМИ ҲУҚУҚИ СОҲИБКОРӢ ДАР ҶТ: МУШКИЛОТ ВА ДУРНАМО

Таҳти унвони мазкур санаи 13-уми октябри соли 2017 дар факултети ҳуқуқшиносӣ бахшида ба Рӯзи соҳибкорон семинари илмӣ-назариявӣ ҷумҳуриявӣ бо иштироки доираи васеи омӯзгорону аспирантон, олимон ва намоёндогони васоити ахбори омма баргузор гардид.

Аз рӯи барнома маърузаҳои омӯзгорони кафедраи ҳуқуқи соҳибкорӣ ва тиҷорати факултети ҳуқуқшиносӣ ДМТ Шарифов И.М. дар мавзӯи «Мушкилот ва дурномаи соҳибкорӣ хурд дар ҶТ»; Сангов С.И. дар мавзӯи «Танзими ҳуқуқи соҳибкорӣ экологӣ чун самти рушди бизнеси муосир»; Каримов Х.С. дар мавзӯи «Ҷанбаҳои ҳуқуқи мафҳум ва моҳияти соҳибкорӣ инноват-

сионӣ»; Шабонов Ш.С. дар мавзӯи «Соҳибкорӣ виртуалӣ: ҷанбаҳои ҳуқуқи батанзимдарорӣ»; Акобирзода Н.М. дар мавзӯи «Масъалаҳои ҳуқуқи танзими зиддиинҳисорӣ дар бозори хизматрасонии бонкӣ» шундаи шуд.

Қайд гардид, ки дар асоси Қонуни ҶТ «Дар бораи рӯзҳои ид» санаи 14-уми октябр дар кишвар ҳамчун Рӯзи соҳибкорон ҷашн гирифта мешавад.

Аз ин рӯ, Ҳукумати мамлакат ҳама-сола тамоми тадбирҳоро барои дар сатҳи баланд таҷлил намудани ин ҷашн ва ҳамзамон аз байн бурдани монеаҳои рушди соҳибкорӣ андешаида истодааст. Аз ҷумла декани факултети ҳуқуқшиносӣ, номзади

илмҳои ҳуқуқ, дотсент Раҳмон Д.С. изҳор доштанд, ки ташаббусҳои Ҳукумати кишварро бобати омода намудани мутахассисони баландихтисос ва ҷавобгӯ ба талаботи бозори меҳнат дастгирӣ намуда, дар назди кафедраи ҳуқуқи соҳибкорӣ ва тиҷорати ихтисоси танзими ҳуқуқи молия ва қарз таъсис дода шуд, ки давоми шаш сол аст фаъолият мекунад ва мутахассисони ҳуқуқшиносро бо доштани донишҳои иқтисодӣ омода менамояд.

Иштирокчиёни семинар оид ба тақмили қонунгузорию соҳа ва беҳтар намудани вазъи ҳуқуқи соҳибкорон пешниҳодҳои судманд ироа намуданд.

Масъули саҳифа:
Эмомалӣ МИРАЛӢ

**МИНБАРИ
ҲУҚУҚШИНОС**

Муассис:
факултети
ҳуқуқшиносӣ ДМТ
www.law.tnu.tj

Сармуҳаррир:
**Ҷаҳонгир
САЪДИЗОДА**
jahon_1967@mail.ru

Муовини сармуҳаррир:
Исмоил ШАРИФЗОДА

Муҳаррир:
Бобочон НАИМЗОДА

Тарроҳ:
Акмал ШАРИПОВ

ҲАЙАТИ ТАҲРИРИЯ:
Раҳмон Д.С.
номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ,
дотсент, декани факултети
ҳуқуқшиносӣ,
Сафарзода Б.А.
профессори кафедраи ҳуқуқи
инсон ва ҳуқуқшиносӣ
муқррсабӣ,
Маҳмудов И.Т.
мудири кафедраи ҳуқуқи судӣ
ва назорати прокурорӣ,
Абдуллоев П.С.
муовини декан оид ба илм ва
робитаҳои байналмилалӣ,
Қамолзода И.И.
дотсенти кафедраи
назария ва таърихи давлат
ва ҳуқуқ,
Сулаймонов Ф.С.
дотсенти кафедраи ҳуқуқи
байналмилалӣ

ҲАЙАТИ МУШОВАРА:
Ватанзода М.М.
ёрдамчи Президенти ҶТ
оид ба масъалаҳои ҳуқуқӣ,
Саид Нуриддин Саид
вазирӣ маориф ва илми ҶТ,
узви вобастаи АИ ҶТ,
Имомзода М.С.
ректори ДМТ,
академики АИ ҶТ,
Тоҳиров Ф.Т.
академики АИ ҶТ,
Маҳмудзода М.А.
раиси Суди Конституционии
ҶТ, академики АИ ҶТ,
Раҳимзода М.З.
директори Маркази миллии
қонунгузорию назди Президенти
ҶТ, узви вобастаи АИ ҶТ,
Диноршоев М.
академики АИ ҶТ,
Насриддинзода Э.С.
профессори кафедраи
назария ва таърихи давлат
ва ҳуқуқ, узви вобастаи АИ ҶТ

ШАРТҲОИ ҚАБУЛИ МАВОД:
Дастнавис қабул карда
намешавад.
Мавод бояд бо ҳуруфи
Times New Roman Tj 14
ҳуруфҷанӣ шуда бошад.
Рӯзнома на ба ҳама андешаи
муаллифон мувофиқ аст
ва ақриди мухталифро ба
хотири риояи чандандешӣ
ба таъбир мерасонад.

Рӯзнома дар Вазорати
фарҳанги ҶТ тақти №0336/рз
аз 18-уми марти соли 2016
ба қайд гирифта шудааст.
Нишонии идора: ш. Душанбе
Буни Ҳисорақ, Шаҳраки
Донишҷӯён, факултети
ҳуқуқшиносӣ ДМТ.
Телефон: 995-38-38-67,
900-55-51-67. Теъдод: 1000
Навбатдори шумора:
Исмоил Шарифзода

РАҲИМЗОДА РАМАЗОН ҲАМРО ДАР ДМТ

Санаи 11-уми октябри соли 2017 дар толори маҷлисгоҳи ДМТ вохӯри вазирӣ корҳои дохилии ҶТ генерал-полковники милитсия Раҳимзода Рамазон Ҳамро бо донишҷӯёну омӯзгорон баргузор гардид. Дар чорабини мазкур устодону донишҷӯёни факултети ҳуқуқшиносии ДМТ низ иштирок намуданд. Чамъомади мазкур бо мақсади шундани дарси кушоди вазир дар мавзӯи «Фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ», шарҳу тавзеҳи тағйиру иловаҳо ба қонунҳои ҶТ «Дар бораи танзими анъана ва ҷашну маросим дар ҶТ», «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд» ва дигар қонунҳои соҳа ташкил карда шуд.

Чорабиниро ректори ДМТ, академик Имомзода М.С. кушода эълон намуда, меҳмо-

нонро ба ин даргоҳи илму маърифат хайрамақдам гуфтанд. Қайд гардид, ки раёсати ДМТ ташкили чунин чамъомадҳоро тақвият бахшида, оянда чунин вохӯриҳо бо роҳбарони мақомоти дигари давлатӣ низ ташкил хоҳанд шуд.

Сипас дарси кушоди вазирӣ корҳои дохилии ҶТ генерал-полковники милитсия Раҳимзода Р.Ҳ. дар мавзӯи «Фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ» баргузор гардид. Меҳмон масъалаҳои мубрами мавзӯро мавриди баррасӣ қарор дода, оид ба паҳлуҳои гуногуни он андешаронӣ намуд. Аз ҷумла қайд гардид, ки фаъолияти оперативӣ-ҷустуҷӯӣ яке аз омилҳои

муҳимми пешгири ва ошкорсозии ҷиноятҳо ба ҳисоб рафта, субъектони он дар бахши ҳимояи ҳуқуқи озодиҳои инсон нақши марказиро иҷро мекунанд. Ҳамзамон Раҳимзода Р.Ҳ. мазмуну муҳтавои тағйиру иловаҳо ба қонунҳои ҶТ «Дар бораи танзими анъана ва ҷашну маросим дар ҶТ», «Дар бораи масъулияти падару модар дар таълиму тарбияи фарзанд» ва дигар қонунҳои кишвар шарҳу тавзеҳ доданд. Яке аз масъалаҳои асосии суҳбати вазирро бо нақлиёти шахсӣ ба дарс наомадани донишҷӯён ташкил меод. Таъкид гардид, ки сохторҳои дахлдори мақомоти корҳои дохилии пайваста дар

ин самт бо донишгоҳу донишқардаҳои кишвар ҳамкорӣ менамоянд. Аз донишҷӯён даъват ба амал оварда шуд, ки роияи қонунгузорӣ, дастуру

шиносӣ фаъолона иштирок намуда, аз ҷониби вазирӣ корҳои дохилии бо тухфаҳои хотиравӣ мукофотида шуданд. Дар охир вазирӣ корҳои

супоришҳои Роҳбари давлат ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқиро сармашқи кори худ қарор диҳанд. Таъкид карда шуд, ки донишҷӯён ҳангоми омадан ба донишгоҳ аз истифодаи нақлиёти шахсӣ худдорӣ намоянд.

Вохӯри дар фазои озод ва самимӣ баргузор гардида, байни иштирокчиён саволу ҷавоб сурат гирифт. Дар он донишҷӯёни факултети ҳуқуқ-

дохилии ҶТ генерал-полковники милитсия Раҳимзода Р.Ҳ. аз ҷониби ректори ДМТ, академик Имомзода М.С. бо Ифтихорномаи ДМТ қадрдонӣ гардиданд.

Дар маҷмӯъ кулли иштирокчиён аз ин вохӯри таассуроти нек бардошта, тақвият бахшидан ва таҳкими ҳамкорихоро байни ДМТ ва Вазорати корҳои дохилии хуб арзёбӣ намуданд.

ТАҶМИМИ ОМУЗИШИ ЗАБОНҲОИ ХОРИҶИ

Дар шароити имрӯзаи тараққиёти илму техника ва густариши робитаҳои мо бо кишварҳои дунё донишҷӯёни забонҳои хориҷӣ талаботи замон ҳисоб меёбад. Бесабаб нест, ки мардуми мо мегӯянд: «Забон донӣ-ҷаҳон донӣ». Дар факултети ҳуқуқшиносии ДМТ ба омӯзиши забонҳои хориҷӣ аҳамияти ҷиддӣ дода мешавад. Ин аст, ки рӯзҳои 16-20-уми октябри соли 2017 дар факултет ҳафтаи забонҳои хориҷӣ доир гардид. Дар ҳошияи ҳафтаи забонҳои хориҷӣ, аз ҷумла санаи 17-уми октябри соли ҷорӣ бо ташаббуси кафедраи забонҳои хориҷии факултет мизи мудаввари ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи «Забон – мероси фарҳанги

миллӣ» баргузор гардид. Дар чорабини мазкур як қатор донишмандон ва олимони варзидаи соҳаи забони давлатӣ ва забонҳои хориҷӣ, аз қабилӣ Гавҳар Шарофзода д.и.ф., профессор, раиси Кумитаи забон ва истилоҳоти назди Ҳуқумати ҶТ, Б. Камолиддинов д.и.ф., профессор, П. Чамшедов д.и.ф., профессор, С. Султонов н.и.ф., дотсент ва дигарон иштирок карда, оид ба таърихи забони тоҷикӣ, нақши забони тоҷикӣ дар омӯзиши забонҳои хориҷӣ, ҳамбастагии забони тоҷикӣ бо забонҳои хориҷӣ ва поқу беолоиш нигоҳ доштани он бо маърузаҳо баромад намуданд.

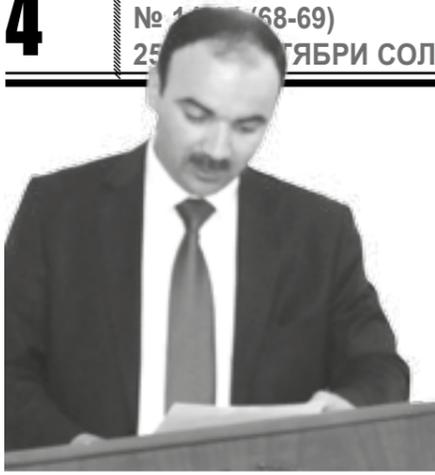
Қайд гардид, ки омӯзиши забони хориҷӣ дар ҳамбастагӣ ва иртибот бо забони тоҷикӣ бояд сурат гирад. Сарнавишти мутахассисе, ки дар хориҷ ё дохили кишвар таҳсил мекунад, пеш аз ҳама аз донишҷӯёни забони тоҷикӣ ва сипас забон-

ни хориҷӣ вобаста аст. Зеро бо шарофати донишҷӯёни забонҳои хориҷӣ ҷавонони мо метавонанд дастовардҳои навини тамаддуни муосирро дар асоси донишҳои пешқадам аз худ намоянд. Бинобар ин, иштирокчиёни семинар тадбирҳои Ҳуқумати ҶТ, аз ҷумла қабули «Барномаи давлатии тақмили ва омӯзиши забонҳои русӣ ва англисӣ барои солҳои 2004-2017»-ро саривақтӣ арзёбӣ намуданд.

Масъули саҳифа: Исфандиёр САИДЗОДА
и.в. мудири кафедраи ҳуқуқи инсон
ва ҳуқуқшиносии муқоисавӣ

Абдухалил ҒАФУРОВ
профессори кафедраи ҳуқуқи
соҳибкорӣ ва тиҷорат

Дар Паёми худ Президенти ҚТ, Пешвои миллат, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба Маҷлиси Олии ҚТ санаи 22-юми декабри соли 2016 чунин баён намуданд: «Рушди бахши хусусӣ, аз ҷумла соҳибкорӣ яке аз самтҳои асосии сиёсати иқтисодӣ буда, то имрӯз доир ба тақвияти шароити давлат бо бахши хусусӣ, дастгирии давлатии соҳибкорӣ, соддагардонии расмиёти бақайдгирии соҳибкорӣ ва танзими фаъолияти иҷозатдиҳӣ корҳои назаррас ба анҷом расонида шудаанд. Таваҷҷути татбиқи ислоҳот фазои мусоиди соҳибкориву сармоягузорӣ фароҳам гардида, шароити давлат бо бахши хусусӣ густариш пайдо кард ва Тоҷикистон тибқи арзёбии созмонҳои байналмилалӣ молиявӣ солҳои охир се маротиба ба қатори 10 кишвари ислоҳотгари пешсаф дохил гардид. Ҳукумати мамлакат барои таъмини рушди минбаъдаи кишвар ва ҷалби ғарчи бештари сармояи мустақим ҷараёни ислоҳотро дар самти беҳтар гардонидани фазои сармоягузорӣ ва пешбурди фаъолияти соҳибкорӣ вусъат мебахшад».

Дар асоси Қонуни ҚТ «Дар бораи рӯзҳои ид» 14-уми октябр дар кишвар ҳамчун Рӯзи соҳибкорон ҷашн гирифта мешавад. Аз ин рӯ, Ҳукумати мамлакат тамоми тадбирҳоро андешида истодааст, ки ин ҷашн бошукӯҳ ҳар сол таҷлил карда шавад ва монеаҳои рушди соҳибкорӣ аз байн бурда шаванд. Яке аз ин самтҳои дастгирии давлатии соҳибкорӣ таваҷҷути мукамал намудани қонунгузори соҳибкорӣ мебошад, чунки соҳибкорӣ яке аз самтҳои асосии сиёсати иқтисодии мамлакат эътироф карда шудааст.

Бинобар ин, роҳбарияти давлат ва Ҳукумати кишвар барои боз ҳам рушд намудани соҳибкорӣ баҳри тақмили қонунгузорӣ дар соҳаи соҳибкорӣ тадбирҳои андешида истодаанд. Дар асоси моддаи 18 Қонуни ҚТ «Дар бораи Ҷимоя ва дастгирии давлатии соҳибкорӣ» аз 26 июли соли 2014, № 1107 яке аз самтҳои асосии дастгирии давлатии соҳибкорӣ тақмили қонунгузори ҚТ оид ба масъалаҳои соҳибкорӣ аст. Дар баробари ин дар асоси моддаи 13 Қонуни мазкур қабул ва тасдиқи санадҳои меъерии ҳуқуқи танзимкунандаи фаъолияти соҳибкорӣ яке аз салоҳияти Ҳукумати ҚТ оид ба Ҷимоя ва дастгирии давлатии соҳибкорӣ аст. Аз ин рӯ, лоиҳаи Консепсияи сиёсати ҳуқуқи ҚТ омода гардид, ки дар сарҳати 1-и банди 89, параграфи 11-и он «омӯзиши зарурат ва асоснокии таҳияи Кодекси соҳибкории ҚТ»

ҚАБУЛИ КОДЕКСИ СОҲИБКОРӢ ТАҶОЗОИ ЗАМОН АСТ

пешниҳод шуд, ки барои барта- раф намудани монеаҳои ҷиддии инкишофи соҳибкорӣ равона гардидааст. Қабули Кодекси соҳибкорӣ боиси он мегардад, ки қонунгузори Тоҷикистон ҳамчун аъзои Созмони умумиҷаҳонии савдо ба стандартҳои ҷаҳонӣ пурра мутобиқ карда мешавад ва низоми ҳуқуқи кишвар тақмил меёбад.

Дар баробари ин асоснокии қабули Кодекси мазкур бо далелҳои зерин исбот мегардад:

1. Ҳолати ҳуқуқи соҳибкорон беҳтар мегардад. Дар айни ҳол дар соҳаи соҳибкорӣ қонунҳои зиёд мавҷуд аст, ки муҳолифати байни онҳо дар амал исбот гардидааст ва боиси поймол гардидани ҳуқуқ ва манфиатҳои соҳибкорон мегардад. Ба зумраи ин санадҳои қонунҳои ҚТ «Дар бораи Ҷимояи рақобат», «Дар бораи Ҷимоя ва дастгирии давлатии соҳибкорӣ», «Дар бораи мораторияи санҷишҳои фаъолияти субъектҳои соҳибкорӣ дар соҳаҳои истехсолӣ», «Дар бораи бақайдгирии давлатии шахсони ҳуқуқӣ ва соҳибкорони инфиродӣ», «Дар бораи шароити давлат ва бахши хусусӣ», «Дар бораи фаъолияти баҳодихӣ (нархгузорӣ)», «Дар бораи инҳисороти табиӣ», «Дар бораи иҷозатномадиҳӣ ба баъзе намудҳои фаъолият», «Дар бораи бамеъёрдарории техникӣ», «Дар бораи фаъолияти инноватсионӣ», «Дар бораи сармоягузорӣ» ва дигарон дохил мешаванд.

Кодекси соҳибкорӣ ҳамчун санади кодификатсионӣ имкон медиҳад, ки пеш аз ҳама доираи ҳуқуқ ва манфиатҳои соҳибкорон васеъ карда шаванд ва шаклҳои Ҷимояи ҳуқуқи мукамал гардонидани шаванд. Масалан, дар моддаҳои 26, 27 Кодекси соҳибкории Чумҳурии Қазоқистон аз 29-уми октябри соли 2015, №375-V бо тағйири иловаҳо аз 3-юми марти соли 2017 ҳуқуқ ва уҳдадорҳои мукамали соҳибкор дар ҳардид, боби 3 ба Иттиҳодияи соҳибкорон бахшида шуда, фасли 6, бобҳои 27-29, моддаҳои 300-319 шаклҳо ва тарзҳои Ҷимояи ҳуқуқи соҳибкоронро ифода мекунад, ки дар қонунгузори амалкунандаи Тоҷикистон чунин меъёрҳо ба таври пурра ва ҳаматарафа ҷой надоранд.

Дар таҷрибаи қонунгузори кишвар кодификатсия боиси натиҷаҳои мусбати амалӣ гардида истодааст, ки мисоли воқеии он қабули шудани Кодекси тандурусти ҚТ, Кодекси шаҳрсозии ҚТ ва омода шудани лоиҳаи Кодекси бонкии ҚТ, Кодекси маорифи ҚТ мебошад.

2. Қонунгузори кишвар ба монанди давлатҳои пешрафтаи дунё мукамал мешавад. 2-юми марти соли 2013 ҚТ аъзои комилҳуқуқи Созмони умумиҷаҳонии савдо гардид ва дар айни ҳол барои рушд намудани соҳибкорӣ ва дар сатҳи байналмилалӣ рақобатпазир гардидани соҳибкорони ватанӣ зарур аст, ки қонунгузори кишвари мо баробари давлатҳои пешрафтаи мукамал гардонидани шаванд.

Дар як қатор давлатҳои пешрафтаи дунё Кодекси соҳибкорӣ қабул шудааст, ки боиси пешрафти фаъолияти соҳибкорӣ гардидааст. Аз ҷумла, Кодекси тиҷорати Фаронса аз соли 1807, Кодекси савдои Олмон аз соли 1897, Кодекси савдои ИМА аз соли 1987, Кодекси тиҷорати Эстония аз соли 1995, Кодекси соҳибкории Австрия аз соли 2007, Кодекси тиҷорати Туркия аз соли 2011, Кодекси тиҷорати Чумҳурии Корея аз соли 2012 ва ғайра.

3. Иқтисодии кишвар рушд менамояд. Дар боби 2 (Таҳдидҳо ва имкониятҳо барои рушд)-и Стратегияи миллии рушди ҚТ барои давраи то соли 2030 аз 1 декабри соли 2016, №636 барои Тоҷикистон яке аз таҳдидҳои рушди иқтисодии кишвар нокифоя будани шароити барои фазои соҳибкорӣ, ки дар танзими барзиёд ва ғайрисамаранок, коррупсия, сарбории аз ҳад зиёди андозӣ ва душвориҳои маъмури- кунонии андоз, сатҳи баланди монополизатсия, муҳофизати заифи ҳуқуқҳои молумулкӣ ва ҳуқуқҳои соҳибкорон ифода меёбад, ҳисобида шудааст. Гарчанде ки Тоҷикистон дар рӯйхати даҳ кишвари дорои пешрафт дар ислоҳоти дастгирии соҳибкорӣ қарор дорад, аз рӯи рейтинги «Пешбурди фаъолияти соҳибкорӣ – 2016» чумҳури ҷойи 132-ро ишғол мекунад, ки аз паст будани рушди ниҳодҳои ҷиҳати дастгирии соҳибкорӣ шаҳодат медиҳад. Дар натиҷа иқтисодии сармоягузорӣ ва содироти зиёд кардани маҳсулоти дорои арзиши иловашуда ба пуррагӣ истифода намешавад. Имрӯз таъмини шароитҳои мусоид барои пешбурди фаъолияти соҳибкорӣ, фароҳам овардани шароити ҷиҳати кафолат додани ҳифзи ҳуқуқҳои молумулкӣ, ҷалби сармоягузориҳои мустақим ва идоракунии самараноки дороиҳои худӣ бо роҳи қабули Кодекси соҳибкорӣ шартӣ зарурӣ барои соҳаи афзалиятноки иқтисодӣ, яъне соҳибкорӣ ба ҳисоб меравад.

4. Андешаҳои илмии асоснок дар амал тадбиқ мешаванд. Дар солҳои 1960 дар илми ҳуқуқи соҳибкорӣ (дар он вақт ҳуқуқи хоҷагидорӣ) консепсияи муосирӣ ҳуқуқи соҳибкорӣ ҳамчун соҳаи мустақили ҳуқуқ ба вучуд омад, ки тарафдоронаш Лаптев В.В., Мамутов В.К., Мартемянов В.С. буданд. Бо дарназардошти асоснокии консепсияи мазкур дар

Дониёр САНГИНОВ
мудири кафедра,
дотсент

Тоҷикистон соли 1981 дар факултети ҳуқуқшиносии ДМТ кафедраи қонунгузори хоҷагӣ ва ҳуқуқи меҳнат ташкил карда шуд, ки асосгузори он Ходими шоистаи илми ҚТ, доктори илмҳои ҳуқуқ, профессор Виктор Аркадьевич Ойгензихт буданд. Соли 1991 бо дарназардошти дигаргуниҳои кулӣ кафедраи мазкур бо номи кафедраи ҳуқуқи соҳибкорӣ ва тиҷорат тағйири ном кард.

Бо дарназардошти консепсияи илмии асоснок ва ҷавобгӯ ба талаботи замон пешниҳодҳои оид ба қабули Кодекси соҳибкорӣ ба вучуд омаданд, ки дар Тоҷикистон заминагузори ин андеша узви во- бастаи АИ ҚТ, доктори илмҳои ҳуқуқ, профессор Раҳимзода М.З. мебошанд. Ба андешаи доктори илмҳои ҳуқуқ, профессор Харитонова Е.И. мақсади Кодекси соҳибкорӣ таъмини рушди фаъолнокии кори субъектони соҳибкор, боло бурдани истехсолоти ҷамъиятӣ ва тасдиқи тартиботи хоҷагидорӣ дар низоми иқтисодӣ аст. Олимон Фаткудинов З.М. ва Матигулин Т.С. баён менамоянд, ки қабули Кодекси соҳибкорӣ ҳамчун санади заминавии пешбурди фаъолияти соҳибкорӣ амри воқеист. В.С. Белих бошад дар Россия қабул шудани Кодекси соҳибкориро ба мақсад мувофиқ мешуморад. Андешаи олимони мазкур ба он асос ёфтааст, ки Кодекси граждани наметавонад пурра манфиатҳои соҳибкоронро Ҷимоя намояд. Кодекси граждани бинобар пешрафти иқтисодӣ ба талаботи замон ҷавобгӯ намебошад.

Қабул гардидани Кодекси соҳибкории ҚТ имконият фароҳам меорад, ки ҳамзамон натиҷаҳои зерин ба даст оянд:

- рушди ҳаёти ҳуқуқи ҷомеа дар иртибот бо талаботи нави ҷомеа ва равандҳои инкишофи ҳуқуқи дар ҷаҳони мутамаддин;

- тақмили асосҳои ташкилии низоми ҳуқуқи Тоҷикистон дар иртибот бо инкишофи соҳаҳои институтҳои анъанавӣ ва ташаккули соҳаҳои институтҳои нави ҳуқуқ дар шароити тағйирёбии талаботи танзими ҳуқуқи муносибатҳои ҷамъиятӣ;

- тақмили қонунгузори ҚТ бо дарназардошти рушди устувори ҷомеа, тақими Истиқлолияти давлатӣ, идоракунии давлатӣ, инкишофи ҳаёти ҳуқуқӣ, ворид гаштани Тоҷикистон ба фазои ҳуқуқи минтақавӣ, байналмилалӣ ва ғайра.

Бори дигар таъкид менамоем, ки танҳо бо қабули Кодекси соҳибкории ҚТ мо метавонем ба натиҷаҳои ҳадафҳои лоиҳаи Консепсияи сиёсати ҳуқуқи ҚТ ноил гардем.

Достон АСОЗОДА
донишҷӯи соли 4, ихтисоси
муносибатҳои байналмилалӣ
(ҳуқуқ), роҳбари маҳфили
мубоҳисавии
“Ворисони Куруш”-и назди
ҚИД-и факултети ҳуқуқшиносӣ

Дар партави сиёсати хирадмандонаи Пешвои муаззами миллат Эмомалӣ Раҳмон барои омода намудани ҳуқуқшиносоне, ки аз забонҳои мухталифи хориҷӣ огаҳ ҳастанд ва метавонанд манфиатҳои олии кишварро дар арсаи байналмилалӣ муаррифӣ намоянд, бо ҷалби донишҷӯёни забондони

МУЖДА АЗ ҚАМЪБАСТИ “ҚОМИ КУРУШ”-2017

факултет маҳфили мубоҳисавии “Ворисони Куруш” сомон дода шудааст, ки давоми як сол фаъолияти гусутурда дорад. Чуноне, ки маълум аст Куруши Кабир натавонанд шахсияти таърихӣ ва симои лашкаркаши муваффақ аст, балки ӯ аввалин шахсияте мебошад, ки Эълomiaи ҳуқуқи башарро эҷод намуда, ҳуқуқу озодиҳои инсонро

арҷузурӣ кардааст. Аз ин ҷост, ки ташкилкунандагони маҳфили мазкур ҳадафи хешро ҳамчун зарбулма-сали халқӣ, яъне “Як тире ду нишон” амалӣ сохта, бо ҷунин номгузорӣ арзишҳои миллии хешро зинда намуда, дар баробари ин дони-стани забонҳои хориҷиро дар байни донишҷӯён барои ҷимояи манфиатҳои милли ва муаррифии халқӣ бузур-

ги тоҷик дар арсаи ҷаҳонӣ талқин менамоянд. Ин буд, ки дар идомаи ҳафтаи забонҳои хориҷӣ санаи 19-уми октябри соли 2017 дар ҳошияи маҳфили мубоҳисавии “Ворисони Куруш” озмуни “Қоми Куруш”-2017 бо шукуҳу шаҳомати хосса ташкил ва бо забони англисӣ баргузор шуд.

Ҳамин тавр, маҳфили мазкур донишҷӯёни болаёқату забондонро дар доираи 8 даста гирди ҳам овард. Аъзоёни дастаҳои мазкур давра ба давра оид

вони “Future Lawyers” ва дастаи ҳуқуқшиносони байналхалқӣ бо унвони “De jure” ба сабқати финалӣ роҳ ёфтанд. Ниҳоят, дар даври финалӣ донишҷӯёни соли 2-юми ихтисоси ҳуқуқшиносии умумӣ бо унвони дастаи “Future Lawyers”, Беков Абдура-сул, Розикова Хиромон ва Ғафурова Муаттара сазовори ҷойи 2-юм, донишҷӯёни соли 4-уми ихтисоси ҳуқуқи байналхалқӣ бо унвони дастаи “Justice League”, Набиев Некрӯз, Саъдуллозода Исмоил, Муродов Манучеҳр

тисоси ҳуқуқи байналхалқӣ Тошпулодов Аминҷон, Норова Нушофарин, Билолов Азизулло, аъзои дастаи “Undisputed”- донишҷӯёни соли 3-юми ихтисоси ҳуқуқи байналхалқӣ Давлатмамадов Табреш, Азимов Сунатулло ва донишҷӯи соли 4-ум Нуриддинов Беҳрӯзшо, аъзои дастаи “Independence” - донишҷӯёни соли 2-юми ихтисоси ҳуқуқшиносии умумӣ Орипов Сино, Сирочиддинова Маҳинабону, Абдурашулова Маликахон, аъзои дастаи “Defenders” - донишҷӯёни соли 3-юми ихтисоси ҳуқуқи байналхалқӣ Шодиева Шоҳсанам, Ҷураев Юсуфҷон, Саломзода Сарвиноз, инчунин аъзои дастаи “Аҷмади Дениш” Турсунзода Саймаҳбуб, Бағдоди Абдурауф ва Достон Асозода барои иштироки фаъолона ва саҳми арзандашон дар баргузори озмун аз ҷониби садорати факултети ҳуқуқшиносӣ бо ифтихорномаҳо сарфароз шуданд.

Ҳамчунин ташкилкунандагони чорабинии мазкур барои баҳо додан ба хусусиятҳои фардӣ ва истеъдодҳои беҳтарини иштирокчиёни озмун ва ҳайъати ҳакамон 3 ҷоиҳои ифтихорӣ низ муайян намуда буданд, ки ин ҷои-заҳоро иштирокчиёни зерин ба даст оварданд. Ғолиби ҷоиҳои “Беҳтарин мубоҳисачӣ” донишҷӯи соли 3-юми ихтисоси ҳуқуқи байналхалқӣ Саломзода Сарвиноз, “Беҳтарин натоқ” донишҷӯи соли 4-уми ихтисоси ҳуқуқи байналхалқӣ Саъдуллозода Исмоил ва ҷоиҳои “Беҳтарин ҳакамон” аз ҳайъати ҳакамӣ насиби Ашуоров Нозим гардид.

Бори дигар “Қоми Куруш”-2017-ро барои ғолибон ва қаҳрамонони озмуни сипаригардида муборакбод ме-гӯем!

ба мавзӯҳои интихобгардида, ки ҳамаи онҳо ба мушкilotи ҷойдоштаи ҷомеаи имрӯзаи кишвар равона гардида буданд, мубоҳисаҳои шавқовар орошанд. Ба даври нимфиналӣ танҳо 4 дастаи қавӣ роҳ ёфтанд. Ногуфта намонад, ки дар озмуни мазкур аз ихтисосҳои мухталифи факултет донишҷӯёни болаёқат бо ҳам ҷамъ омаданд. Дар сабқати нимфиналӣ донишҷӯён бо дастаҳои хеш аз ихтисосҳои ҳуқуқшиносии умумӣ ва ҳуқуқшиносии байналхалқӣ ширкат варзиданд. Ду дастаҳои пурқувват яке дастаи ҳуқуқшиносони умумӣ бо ун-

соҳиби ҷойи 3-юми озмуни мазкур гардиданд. Дар анҷоми мусобиқа дастаи “De jure” донишҷӯёни соли 4-уми ихтисоси ҳуқуқи байналхалқӣ Ҷураҳонов Баҳодур, Қиёмиддинов Фарҳод ва донишҷӯи соли 4-уми ихтисоси ҳуқуқшиносии умумӣ Аҳмадов Қандил ғолиби “Қоми Куруш” 2017 гардиданд.

Рӯзи 20-уми октябр бошад, зимни ҷамъбасти ҳафтаи забонҳои хориҷӣ дар шароити тантанавӣ иштирокчиён ва ғолибони озмун соҳиби сертификат ва тӯҳфаҳо гардиданд. Аз ҷумла аъзои дастаи “Green Day”- донишҷӯёни соли 4-уми их-

ҚАДРШИНОСИИ ОМУЗГОРОНИ ФАКУЛТЕТ АЗ ҚОНИБИ РЕКТОРИ ДОНИШГОҲ

Санаи 30-юми сентябри соли ҷорӣ дар ДМТ бо ибтикори ректори донишгоҳ, муҳтарам Имомзода М.С. бахшида ба таҷлили арзандаи “Рӯзи омӯзгорон” чорабинии фарҳангӣ ташкил гардид. Боиси ифтихор ва сарфарозист, ки аз ҷумлаи ҳайъати омӯзгорони факултети ҳуқуқшиносӣ низ чанд тан аз омӯзгорон барои сазовор шудан ба мукофотҳои пулӣ, ифтихорнома ва дигар чораҳои ҳавасмандгардонӣ ба чорабинии мазкур даъват гардиданд. Омӯзгорон Имомов А.И. дотсенти кафедраи ҳуқуқи конститутсионӣ, Қодиров Ҷ. муаллими калони кафедраи ҳуқуқи байналхалқӣ, Мирбобоева Р. дотсенти кафедраи ҳуқуқи соҳибқорӣ ва тичорат, Саломов И.И. ассистенти кафедраи ҳуқуқи байналхалқӣ бо ифтихорномаи Вазорати маориф ва илми ҚТ, ифтихорномаи ДМТ, нишони сарисинагии Аълочии маориф ва илм, ҳамчунин мукофотҳои пулӣ қадрдонӣ шуданд. Идораи рӯзномаи “Минбари ҳуқуқшинос” устодони номбурдаро барои ҷунин дастовард самимона табрик намуда, ба эшон иқболи наку ва комёбиҳои навро дар ҳама бахшҳо ба нафъи пешрафти Ватани азизамон орзу менамояд.

Фирӯз САЙНОЗИМЗОДА
мушовири калони Кумитаи
Маҷлиси намояндагони Маҷлиси
Олии ҶТ оид ба қонунгузорӣ
ва ҳуқуқи инсон

Ҷавонон ояндаи миллату давлат ва идомадиҳандаи қору фаъолияти насли калонсол буда, маҳз онҳо дар байни дигар табақаҳои аҳолии бештар фаъол ва серҳаракат, инчунин таъғоҳи бозътимоди давлат мебошанд. Аз ин рӯ, ин неруи бузурги созандаи кишвар пайвасти дар ҳифзу ҳимоя ва дастгириву ғамхориҳои давлату Ҳукумати Тоҷикистон қарор доранд.

Баробари ба даст овардани Истиқлолияти давлатӣ ҶТ зарурати ташаққулу рушд ва амалӣ намудани сиёсати давлатӣ дар самти ҷавонро дар меҳвари фаъолияти худ қарор дода, дар ин иртибот, пас аз 6 моҳи соҳибистиқлолии кишварамон аз қониби Шӯрои Олии ҶТ Қонуни ҶТ «Дар бораи сиёсати давлатии ҷавонон» (аз 13-уми март соли 1992) қабул гардид, ки Қонуни мазкур дар раванди амалисозии сиёсати давлатии ҷавонон дар ҶТ заминаи бозътимоди ҳуқуқӣ гузошт.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти ҶТ муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ҳанӯз ба ҳайси Раиси Шӯрои Олии ҶТ интиҳоб гардидагон, баъди дувуним моҳи сарварӣ, яъне 2 феввали соли 1993 мулоқоти аввалини худро бо ҷавонони кишвар баргузор намуданд, ки чунин таваҷҷуҳ ва рӯ овардан ба ҷавонон далели пуштибонӣ ва дастгириҳои муҳиму саривақтии Сарвари ғамхору меҳрубон нисбат ба ин кишри фаъоли кишвар мебошад.

Бояд тазаккур дод, ки дар давоми 26 соли соҳибистиқлолии Тоҷикистони азизамон Ҳукумати мамлакат зери роҳбарии фарзанди фарзонаи миллати тоҷик, шахсияти хирадманду дурандеш, Сарвари оқилу одил, қаҳрамони асили Тоҷикистон, Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти ҶТ, Ҷаноби Олӣ, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо мақсади баланд бардоштани мақеи ҷавонон дар ҷомеа, фаъолгардонии мақоми онҳо дар ҳаёти иҷтимоиву иқтисодӣ ва ҷамъиятиву сиёсии кишвар тадбирҳои амалӣ андешида истодааст.

Дар ин давра, марбут ба ҳифзи ҳуқуқи манфиатҳои ҷавонон, ҷиҳати ҳалли масъалаҳои муҳими ҳаёти онҳо, омода намудани мутахассисони соҳаҳои гуногун дар хориҷи кишвар, инчунин татбиқи босамар ва мақсадноки сиёсати давлатии ҷавонон як қатор санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, аз ҷумла Фармони Президенти ҶТ аз 15-уми июли соли 2005, №1574 «Дар бораи таъсиси Фонди махсуси Президенти ҶТ ҷиҳати тайёр намудани мутахассисон дар давлатҳои хориҷӣ», Қонуни ҶТ «Дар бораи ҷавонон ва сиёсати давлатии ҷавонон» (аз 15-уми июли соли 2004), Қарорҳои Ҳукумати ҶТ «Дар бораи Консепсияи миллии сиёсати ҷавонон дар ҶТ (аз 3-юми июни соли 2006), «Дар бораи Барномаи миллии рушди иҷтимоии ҷавонон дар ҶТ барои солҳои 2016-2018» (аз 13-уми январ соли 2016), «Дар бораи

Стратегияи сиёсати давлатии ҷавонон дар ҶТ то соли 2020» (аз 4-уми октябри соли 2011), инчунин 6 маротиба барномаҳои миллии ҷавонони Тоҷикистон барои солҳои 1999-2000, 2001-2003, 2004-2006, 2007-2009, 2010-2012, 2013-2015 ва ғайра қабул гардидаанд, ки бо татбиқи амалисозии санадҳои меъёрии ҳуқуқии мазкур дар фаъолияти ҳаррӯзаи ҷавонон дигаргуниҳову пешравҳои куллан ҷадид ба вучуд омаданд ва боиси афзудани нақшу мақеи онҳо дар ҳаёти ҷомеа гардиданд.

Гузашта аз ин, бо мақсади таҳким бахшидани робита миёни Президенти мамлакат ва ҷавонон дар назди Президенти ҶТ Шӯрои миллии қор бо ҷавонон таъсис дода шудааст, ки ин иқдоми нек барои бештар иртиботу алоқа доштани ҷавонон бо Пешвои муаззами худ ва амалӣ намудани ташаббусу пешниҳодҳои созандаи онҳо мусоидат хоҳад намуд.

Ҳамзамон, бобати амалисозии сиёсати давлатӣ дар самти ҷавонон бо

дар соҳаи татбиқи сиёсати давлатии ҷавонон ҳамоҳанг мегардонад, яқоя бо маркази ҷумҳуриявии интиҳоби касб, мақомоти давлатии меҳнат ва ҳифзи иҷтимоии аҳоли ва дигар мақомоти марбути ҷумҳуриявии шугли ҷавонон ба таъсиси ҷойҳои иловагии қор, инчунин барои фаъолият дар хориҷи кишвар, касбу ҳунаромӯзӣ ва забонамӯзӣ мусоидат мекунад, оид ба дастгирии давлатии оилаҳои ҷавон тадбирҳои зарурӣ меандешад, феҳристи захираи кадрҳои ҷавонро бо мақсади пешбарии онҳо ба мансабҳои сохтори хизмати давлатӣ ва роҳбарии ташкилоту муассисаҳои давлатӣ таҳия карда, ба Ҳукумати ҶТ пешниҳод менамояд, бозомӯзӣ ва тақмили ихтисоси хизматчиёни давлатиеро, ки сиёсати давлатии ҷавонро амалӣ мегардонанд, ташкил ва таъмин менамояд, оид ба дастгирии давлатии олимон ва ихтироъкорони ҷавон тадбирҳои зарурӣ меандешад ва дигар фаъолиятро, ки қонунгузори ҶТ пешбинӣ намудааст, амалӣ менамояд.

«Рӯзи ҷавонони Тоҷикистон» 22-юми майи соли равон қайд намуданд: «Дар раванди давлатсозӣ ҷавонони мо дуруст дарк кардаанд, ки ширкати фаъолна ва саҳмашон дар марҳалаи қонунии ободсозии Ватан, пеш аз ҳама, ба манфиати худӣ онҳо мебошад, зеро фардо худашон дар ҳамаи сарзамин зиндагӣ карда, масъулияти идораи давлат ва рушди онро бар зиммаи хеш мегиранд. Ҳамчунин, қобили зикр аст, ки ҷавонони даврони истиқлолият таҳаввулоту равандҳои ҷаҳони муосирро дуруст дарку таҳлил намуна, барои омӯзиши илму донишҳои замонавӣ, техникаву технологияҳои иттилоотиву коммуникатсионӣ ва забонҳои хориҷӣ пайвасти азму талош мекунанд».

Пешвои миллат соҳаи илму маорифро яке аз самтҳои муҳиму афзалиятнок медонанд. Дар ин замина, дар кишварамон вобаста ба ҳавасмандгардонӣ ва дастгирии ҷамъонибаи хонандагону донишҷӯён ва умуман наврасону ҷаво-

НАҚШИ ПЕШВОИ МИЛЛАТ ДАР ПЕШБурДИ СИЁСАТИ ДАВЛАТИИ ҶАВОНОН

роҳи раёйпурсии умумихалқӣ 22-юми майи соли 2016 ба моддаҳои 49 ва 65-уми Конституцияи ҶТ тағйиру иловаҳои дахлдор ворид карда шуданд, ки ба ин васила ба ҷавонон шароити имкониятҳои муносиб фароҳам оварда шуд, ки дар интиҳобот ба мақомоти ҳокимияти қонунгузор ва идоракунии давлатӣ фаъолна иштирок намоянд.

Дар ин иртибот, Пешвои миллат, Президенти ҶТ, Раиси ҲХДТ муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон зимни суханронӣ дар Маҷлиси Кумитаи иҷроияи марказии ҲХДТ 5-уми январ соли 2017 изҳор дошта буданд, ки фаъолияти тамоми сохтору мақомоти давлатӣ ва ҳар қадоми моро ҳалли масъалаҳои ҷавонон дар бар мегирад, ки ин ҷавҳар сиёсати «Рӯи овардан ба ҷавонон» мебошад. Дар роҳи расидан ба ин ҳадаф мо бояд пеш аз ҳама, барои ҳарчи бештар гардонидани шароити рушди маънавию ахлоқӣ, таҳсил ва қору фаъолияти ҷавонон заминаву имкониятҳои муносибро фароҳам оварем.

Бобати амалӣ намудани сиёсати давлатии ҷавонон мақоми махсус – Кумитаи ҷавонон ва варзиши назди Ҳукумати ҶТ таъсис дода шуд. Кумитаи мазкур сиёсати давлатии ҷавонро ба амал мебарорад ва фаъолияти вазорату идораҳо, ташкилоту муассисаҳо, иттиҳодияҳои ҷамъиятӣ, шӯроҳои ҷавонон, шаҳрвандон, дигар шахсонӣ воқеӣ ва ҳуқуқиро

Боиси ифтихору сарфарозӣ ва хушнудиву сарбаландии мо ҷавонон аст, ки маҳз дар заминаи ҳуқуқи ташаббуси қонунгузори Президенти маҳбуби Тоҷикистон, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо Қарори Маҷлиси Олии ҶТ аз 22-юми майи соли 1998, 23-юми май «Рӯзи ҷавонони Тоҷикистон» эълон гардид ва ин рӯз ҳамасола бо як шукӯҳи хоса таҷлил карда мешавад.

Ҷиҳати дигари таваҷҷуҳ ва нишонии олиӣ эҳтиромро эътиқоди Пешвои миллат нисбат ба насли ҷавон ин эълон гардидани соли 2017 ҳамчун Соли ҷавонон аст, ки он дар саҳифаҳои таърихи давлатдорӣ Тоҷикистони соҳибистиқлоламон бо хати заррин сабт хоҳад шуд. Иқдоми мазкур ҷиҳати баланд гаштани ҳисси ватандӯстиву ватанпарастӣ, худшиносиву худогоҳӣ, омӯхтани илму донишҳои замонавӣ ва дар раванди давлатсозиву рушди кишвари азизамон ширкати фаъолна доштани ҷавонон нигаронида шудааст.

Имрӯз ҷавонони қордони ботадбир ва саодатманду сарбаланди мо дар ҳама соҳаҳои ҳаётан муҳимми мамлакат дар вазифаҳои пурмасъулу роҳбарикунанда қору фаъолият менамоянд ва дар раванди пешрафту ободонии Ватани азизамон нақш ва саҳми арзандаи худро мегузоранд.

Дар робита ба ин, Президенти ҶТ дар Паёми телевизионӣ ба ифтихори

нон як қатор стипендияву ҷоиҷаҳо, аз қабилӣ стипендияи байналмилалӣ Президенти ҶТ «Дурахшандагон», Ҷоиҷаи Президенти ҶТ ба ғолибон ва ҷоиҷадорони мусобикаҳои байналмилалӣ варзишӣ, зиёд гардида ни Квотаи президентӣ ба ҷавонон аз оилаҳои камбизоат ва ноҳияҳои дурдаст, грантҳои Ҳукумати ҶТ дар самти тарбияи ватанпарастии ҷавонон, ҷоиҷаи ба номи Исмоили Сомонӣ барои ҷавононе, ки дар соҳаи илму техника қорҳои намоён анҷом додаанд, стипендияҳои Президенти ҶТ барои хонандагони муассисаҳои таҳсилоти умумӣ, ибтидоӣ ва миёнаи касбӣ, таъмини оилаҳои ҷавон бо манзил ва қитъаҳои замин таъсис ва муқаррар карда шудаанд. Инчунин, аз ҳисоби давлат зиёда аз 30 ҳазор ҷавонони лаёқатманд дар муассисаҳои таҳсилоти олиӣ кишварҳои пешрафтаи хориҷӣ таҳсил мекунанд ва дониши худро тақмил медиҳанд.

Ҷавобан ба ҳамаи ин ғамхориҳову дастгириҳои пайвасти Пешвои муаззами миллат, ҷавонони моро зарур аст, ки бо ҳисси баланди масъулиятшиносӣ беш аз пеш меҳнат карда, аз илму фарҳанг ва раванду таҳаввулоти ҷаҳони муосир бархӯрдор бошанд ва барои таҳкиму пойдорӣ Истиқлолият, сулҳу ваҳдати миллӣ, суботу оромии кишвар, инчунин густариши худшиносиву худогоҳии миллӣ ҳамеша ҷидду ҷаҳд намоянд.

УТИКЕЕВА ВИКТОРИЯ НИКОЛАЕВНА:

«АЗ ФАКУЛТЕТИ ҲУҚУҚШИНОСӢ ВА УСТОДОНИ ОН ИФТИХОР МЕНАМОЯМ»

«Занону модарон ҳамеша чароғи пурфурӯғи хонавода, сарчашмаи меҳрубонӣ, мазҳари ишқу зебӣ, намунаи олиӣ вафодорӣ ва чашмаи беохири лутф мебошанд», – рӯзе ба ман нигоҳ карда гуфт Азизкулова Галина Сулеймановна. Манзури суханони беназири муаллимаро дар васфи зан дар оғоз он қадар сарфаҳм нарафтам ва хоҷагона интизор шудам то ӯ суханашро идома диҳад. «Бонуи донишманд, пешкор ва соҳиби завқи хосаву истеъдоди китобдорӣ, ки тамоми маводи илмиро барои ҷамагон ҷамъ меовараду устодони факултети ҳуқуқшиносӣ беандоза эҳтиромаш менамоянд, Виктория Николаевна мебошад. Агар имкон даст диҳад ва бо ин шахсият боре ҳамсухбат гардӣ, як ҷаҳон маъниро аз ҳар як каллаи суханаш дармеёбӣ».

Ин суханони муаллимаи азиз маро муштоқи дидор бо Утикеева Виктория Николаевна сохт. Баъд аз якҷанд рӯз барои боздид намудан аз ҳолати таъмири китобхонаи факултет Виктория Николаевна ба фа-

додани мусоҳибаро ба ман омӯзонданд. Ин навбат фишурдаи суханони Утикеева Виктория Николаевнаро пешкаши хонандаи саҳифаи мусоҳибаи рӯзномаи «Минбари ҳуқуқшинос» менамоём.

- Виктория Николаевна, бо ибтикори ЮНЕСКО чун анъана ҳамасола душанбеи чоруми моҳи октябр чун рӯзи байналмилалӣ китобхонаҳои мактабӣ таҷлил мегардад, ки барои Шумо ҳамчун бонуи соҳибмаърифату китобдор рӯзи хоса аст. Ҷамзамон имсол 26-умин солгарди Истиқлолияти давлатии ҚТ, рӯзи забони давлатӣ ҷашн гирифта шуд. Аз ин рӯ, Шуморо шахсан аз номи худ ва аз номи ҳайати таҳририро рӯзномаи «Минбари ҳуқуқшинос» ба ин ҷашнҳо шодбош гуфта, бароятон саломатӣ ва рӯзгори ободу осударо таманно менамоём.

- Ташаккури зиёд. Ман низ ба ҷамаи мардуми шарифи Тоҷикистон ин ҷашнҳои фархундаро шодбош мегӯям ва аз фурсати муносиб

ки солҳои зиёд дар факултети ҳуқуқшиносӣ низ ба ҳайси китобдор адои вазифа намудаед. Имсол бахшида ба 26-умин солгарди Истиқлолияти давлатии Тоҷикистон китобхона таъмир ва азнавсозӣ гардид, ки дар ҳақиқат симои навро касб намудааст. Оид ба таърихи бунёди китобхонаи мазкур чӣ гуфтаниед?

- Китобхона расман санаи 26-уми июни соли 1996 бо дастгирии якҷанд созмону ташкилотҳои байналмилалӣ, ки асосан китобҳои зиёдеро дар шакли тухфа барои факултет ҳада намуданд, ифтихоҳ гардида буд. Китобхонаи факултети ҳуқуқшиносӣ дар ҳақиқат аз ҷиҳати маводи илмӣ хеле ғани аст, ки шумораи китобҳо ва маҷаллаву брошюраи он айни ҳол ба 12000 адад мерасад. Китобхонае, ки дар шакли таъмири муосир кушода шуд, солҳои қаблӣ аз ҷиҳати ҷойи нишаст ва дар фасли зимистон барои хизмат намудан ба донишандӯзон дар ҳақиқат он қадар мусоид набуд. Ҳолатҳои мешуданд, ки барои хонандагон аз сабабе ки толори хониш хурд буд, ҷойи нишаст намерасид. Хушбахтона аз ин пас барои ҷамагон шароити мусоидро ҳам дар фасли сармо ва ҳам дар фасли гармо сардорати факултети ҳуқуқшиносӣ фароҳам овардааст, то барои омӯзиши илм ва мутолиаи китоб дигар ҳеҷ мушкилие набошад.

- Муаллимаи азиз, Шумо бештари вақти худро дар китобхона мегузаронед. Мехостем назари Шуморо роҷеъ ба мутолиаи китобҳои электронӣ до-

ниста бошем.

- Мо дар асри 21 – асри технологияи муосир зиндагӣ дорем, ки ҷаҳон бо суръати баланд дар ҳоли тараққиёт қарор дорад. Китоби электронӣ талаботи замони муосир аст, ки ҷамагон аз ин шакли китобҳо ба таври васеъ истифода мекунанд. Аммо ман ба ҷамагон гуфтаниам, ки бо истифодаи китоби электронӣ хондани китобҳои муқаррариро канор нагузоранд. Китоб зеҳни одамро равшан, хотираро қавӣ ва нутқро бурро месозад. Яъне ҳам аз китобҳои электронӣ ва ҳам ҷопӣ истифода баранд.

- Саломат бошед, бонуи муҳтарам. Шумо ба китобхонаи меҳри беандоза доред, Оё бонуи китобдори мо китобхонаи шахсӣ дошта бошанд?

- Бале, ман китобхонаи кории шихсии худро таъсис додаам. Ҷамаи он маводи илмие, ки барои ман лозиманд, дар китобхонаи худ гирд овардаам. Барои анҷом додани корҳои илмӣ ягон мушкилӣ пеши роҳи маро гирифта наметавонад. Шояд ҳамин сабаб бошад, ки то имрӯз шумораи монографияҳои ман ба 70 адад мерасад. Ҳар касе, ки аз китобхонаи шахсии ман боздид ба амал овардааст, ба ман мегӯяд, ки Шумо барои худ Интернет бунёд намудаед. Зеро ҳар маводе, ки лозим аст, дар ҳар лаҳза дастрас кардан мумкин аст.

- Шумо дар шаҳри Душанбе таваллуд шудаед?

- Не, дар Сталинобод. (механдад)

Бале ман дар шаҳри Душанбе пойтахти Тоҷи-

кистон ба дунё омадаам. Новобаста аз вазъияти дохилии Тоҷикистон ман ҳеҷ гоҳ нияти аз ин кишвар берун зиндагӣ кардан ва ё аз иҷрои вазифаи кории худ саркашӣ намуданро надоштам. Ҳатто дар рӯзҳои ҷанги шаҳрвандӣ новобаста аз вазъияти муташанниҷи дохилӣ дари китобхонаҳои мо кушода буд.

- Қадом хислати одамро бештар дӯст медоред?

- Ман одамони масъулиятшиносро бениҳоят эҳтиром мекунам ва дӯст медорам. Барои ман бениҳоят азизанд одамоне, ки суханро кам мегӯянд, вале корҳои зиёдро ба сомон мерасонанд.

- Хуб, таманниёти Шуморо мехоҳем бидонем. Шояд Шумо гуфтание дар дил доред, ки мо оид ба он гуфтаниҳо савол пешниҳод накардем?

- Бале, ман гуфтаниам, ки ҳамеша аз факултети ҳуқуқшиносӣ ва аз ҳайати устодони он ифтихор менамоём. Дар ҳақиқат онҳо шахсиятҳои мебошанд, ки нисбат ба пешаи интихобнамудаи худ самимият ва садоқат доранд. Ҷамеша талош менамоянд, то ки ба шогирдонашон маводи илмии пурраро пешниҳод намоянд.

- Ташаккури зиёд барои суҳбати бисёр ҳам самимӣ.

- Саломат бошед.

култети ҳуқуқшиносӣ ташриф овард. Баъд аз дидор бо Виктория Николаевна маълумам гашт, ки ӯ дар ҳақиқат бонуи донову заки, ҷасуру соҳибтаҷриба, ва муваффақу дастболо будааст. Дар суҳбаташ нишаста, аз таҷрибаву малакаи корияш огоҳ гаштам. Ҳатто вақти суҳбат бо истеъдоди зотие, ки дорад, баъзе аз камбудҳои суханони маро ислоҳ карда, тарзи дурусти анҷом

истифода бурда, ба кулли устодон ва донишандӯзон оғози соли нави хонишро низ фархундабод гуфта, орзуманди он ҳастам, ки ҷамаи онҳое, ки дар ҷустуҷӯ ва тадқиқоти илмӣ ҳастанд ба муваффақиятҳои назаррас ноил гарданд.

- Ташаккур бонуи муҳтарам. Чуноне ки мо медонем Шумо китобдори ботаҷрибае мебошед,

Суҳбатнигор:
Савлат
ИЗЗАТУЛЛОЕВА
донишҷӯи соли 4,
ихтисоси муносибатҳои
байналмилалӣ (ҳуқуқ)

ИФТИТОҶИ МАРКАЗИ ТЕСТӢ ВА КИТОБХОНАИ ИЛМӢ ДАР ФАКУЛТЕТ

Санаи 6-уми октябри соли 2017 дар ҳаёти таълимӣ, илмӣ ва тарбиявӣ факултети ҳуқуқшиносӣ як қатор рӯйдодҳои муҳим ва воқеаҳои фараҳбахш ба вуқӯъ пайвастанд. Дар ҳамин рӯз дар идомаи амалишавии Барномаи рушди факултети ҳуқуқшиносии ДМТ барои солҳои 2015-2020 бо мақсади омода кардани кадрҳои баландихтисос, ҷавобгӯ ба талаботи бозори меҳнат, баланд бардоштани сифати таълим ва сатҳи саводнокии донишҷӯён бо иштироки ректори ДМТ, академики Академияи илмҳои ҶТ, муҳтарам Имомзода М.С. ва декани факултети ҳуқуқшиносии ДМТ, номзади илмҳои ҳуқуқшиносӣ, дотсент Раҳмон Д.С. ва дигар меҳмонони расмӣ нахуст маросими ифтитоҳи маркази тестӣ ва мониторинги сифати таълим бар-

гузор гардид. Дар расми ифтитоҳи он ректори донишгоҳ афзуданд, ки ба истифода додани маркази мазкур барои гузаштан ба ҳукумати электронӣ, пайвастанд ба низомии таҳсилоти ҷаҳонӣ ва истифодаи бомароми технологияи иттилоотиву иртиботӣ дар шароити гузариш ба низомии таҳсилоти кредитӣ ва таҳсилоти фосилавӣ заминаи мусоидро фароҳам меорад.

Марказ ба талаботи замон ҷавобгӯ буда, дорои 60 компютер мебошад, ки барои супоридани имтиҳонҳо тариқи монитор таҷҳизонида шудаанд. Маркази тестӣ имкон медиҳад, ки дар як рӯз то 2000 нафар донишҷӯ бо истифода аз монитор имтиҳон супоранд. Бунёди марказ аз лиҳози сарфаи вақт ва маводи конселярӣ, таъмини шаффофият ва

ҳолиси ҳангоми қабули имтиҳон ва баланд бардоштани илму дониш мувофиқи мақсад мебошад.

Ҳамзамон ҳуди ҳамин рӯз дар ошёнаи 4-уми факултети ҳуқуқшиносӣ баъд аз таъмири замонавӣ маросими ба истифода додани китобхонаи илмӣ бо ҳузури меҳмонон баргузор гардид. Китобхона бо ташаббуси мусоидати Раёсати ДМТ ва садорати факултети ҳуқуқшиносии ДМТ пурра аз нав таъмир карда шуда, бо таҷҳизоти замонавӣ таъмин карда шудааст.

Китобхонаи илмӣ факултет бо тамоми адабиёти илмиву таълимӣ замонавӣ ва маҷаллаҳои илмиву рӯзномаҳои даврӣ таъмин буда, аз 1 толори хониш бо 64 ҷойи нишаст, ҳуҷраи нигоҳдории китобҳо ва ҳуҷраи хизматрасонӣ иборат

мебошад. Фонди китобҳои илмӣ китобхона то имрӯз ба 25000 адад мерасанд, ки бо дастгирии садорати факултети ҳуқуқшиносӣ ҷамъоварӣ шуда, ҳама рӯза аз он зиёда аз 3500 донишҷӯи факултети ҳуқуқшиносӣ ва дигар муассисаҳои таҳсилоти олии кишвар истифода менамоянд. Дар китобхона шароити мусоид барои мутолиақунандагон ҳам барои фасли сармо ва ҳам фасли гармо фароҳам оварда шудааст. Ҳамзамон тарҳи нав ва замонавӣ китобхона имконият медиҳад, ки дар толори хониши китобхона конференсияҳо, мизҳои мудаввар, маҳфилҳои илмӣ донишҷӯён ва дигар ҷамъомиҳои илмӣ ҷамъиятӣ гузаронида шаванд. Дар умум аз ҷониби ҳозирин ба сифати корҳои таъмириву азнавсозӣ баҳои баланд дода шуд.

Нимаи дуоми рӯзи 6-уми октябри соли равон дар факултети ҳуқуқшиносии ДМТ ҷаласаи Шӯрои диссертационии миллӣ 6D.KOA-002 барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисос доир ба ихтисосҳои 6D030100 - Ҳуқуқшиносӣ, 6D030200 - Ҳуқуқи байналмилалӣ ва 6D030300 - Фаъолияти ҳифзи ҳуқуқ дар назди ДМТ яке аз арзишмандтарин дастоварди Донишгоҳ дар замони соҳибхитиёрии давлатӣ маҳсуб ёфта, аз сиёсати созандаи маорифпарваронаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти ҶТ, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон сарчашма мегард. Ҳамзамон таъкид намуданд, ки Раёсати донишгоҳ иқдом гирифтааст, ки барои таъсиси шӯроҳои диссертационӣ дар фазои Комиссияи олии аттестационии назди Вазорати маориф ва илми Федератсияи Россия ва шӯроҳои диссертационии байнидавлатӣ дар риштаи илми ҳуқуқшиносӣ дар ояндаҳои наздик мусоидат намояд.

доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯйи ихтисос доир ба ихтисосҳои 6D030100 - Ҳуқуқшиносӣ, 6D030200 - Ҳуқуқи байналмилалӣ ва 6D030300 - Фаъолияти ҳифзи ҳуқуқ дар назди ДМТ яке аз арзишмандтарин дастоварди Донишгоҳ дар замони соҳибхитиёрии давлатӣ маҳсуб ёфта, аз сиёсати созандаи маорифпарваронаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти ҶТ, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон сарчашма мегард. Ҳамзамон таъкид намуданд, ки Раёсати донишгоҳ иқдом гирифтааст, ки барои таъсиси шӯроҳои диссертационӣ дар фазои Комиссияи олии аттестационии назди Вазорати маориф ва илми Федератсияи Россия ва шӯроҳои диссертационии байнидавлатӣ дар риштаи илми ҳуқуқшиносӣ дар ояндаҳои наздик мусоидат намояд.

БАРГУЗОРИ АВВАЛИН ДИФОИ РИСОЛАИ ИЛМӢ ДАР ШҶРОИ МИЛЛӢ

Дар идомаи сухани хеш ба фаъолият шуруъ кардани кори Шӯро оид ба дифои рисолаҳо рӯйдоди таърихӣ арзёбӣ карда, изҳор дошанд, ки минбаъд бидуни ягон маҳдудият кулли аспирантон, унвонҷӯён, муҳаққиқон ва докторантон метавонанд дар Шӯро аз рӯйи се самт рисолаҳои докторӣ ва 11 самт рисолаҳои номзадӣ дифоъ намоянд. Таъсиси Шӯро дастоварди беназир барои муаррифии илми ҳуқуқшиносии миллӣ буда, умед дорем, ки бо кӯмаку дастгирӣ, ҳидоятю роҳбарии аъзоёни Шӯро беҳтарин донишмандону муҳаққиқон дар он ба ҳимояи рисолаҳои номзадиву докторӣ комёб мегарданд. Дар охири бори дигар ташрифи меҳмонони олиқадрро ба ДМТ хайрамақдам гуфта, аъзоёни Шӯро ба фаъолияти босамар ва созанда ҳидоят намуд.

Ҳамзамон ҳозиринро ба ифтихори таъсис ва фаъолияти Шӯрои миллӣ дар назди ДМТ мушовири калони баҳши Ёрдамчии Президенти ҶТ оид ба масъалаҳои иҷтимоӣ ва робита бо ҷомеа Абдуллоев М.А. самимона табрику шодбош гуфта, таъкид намуданд, ки

пешбурди корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ яке аз самтҳои марказӣ ва афзалиятноки сиёсати маорифпарваронаи Ҳукумати ҶТ таҳти роҳбарии Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти ҶТ, Ҷаноби Олӣ, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба ҳисоб меравад. Мавсуф иброз намуданд, ки ҳар як халқу миллатро маҳз бо дастовардҳои мероси бою пурғановати илмӣ дар ҳазинаи тиллоии фарҳанги ҷаҳонӣ мешиносанд. Аз ин рӯ, таъсис ва фаъолияти Шӯроро як қадами бузург дар роҳи муаррифии миллати тоҷик, илми ҳуқуқшиносии ватанӣ ва таъмини истиқлолияти фазои илмию иттилоотии кишвар ҳисобиданд.

Дар баромади хеш саркотиби илмии Комиссияи олии аттестационии назди Президенти ҶТ Халилов Ш.Б. зикр намуданд, ки таъсиси Шӯроҳои миллӣ бо шарофати касби Истиқлолияти давлатӣ ва таъсиси КОА-и назди Президенти ҶТ имконпазир гашта, заминаҳои бозғайтимоии ҳуқуқӣ-ташкилиро барои инкишофи пешрафти илми миллӣ ва ҳамзамон муаррифии илми тоҷик ба дунё бунёд мегузоранд. Номбурда кулли ҳозиринро ба ин дастоварди нодир шодбош гуфта, аз аъзоёни Шӯро даъват ба амал овард, ки ба мазмуну сифати омода кардани рисолаҳои номзадӣ ва докторӣ, инчунин таҳқиқи мавзӯҳои рӯзмарраи барои ояндаи давлату миллати тоҷик манфиатбор таваҷҷуҳи бештар зоҳир намоянд.

Ҳамзамон дар вазъияти тантанавӣ дар ҳузурӣ аъзоёни Шӯро миёни ректори ДМТ, узви пайваस्ताи Академияи илмҳои ҶТ, доктори илмҳои филологӣ, профессор Имомзода М.С. ва ректори Академияи хоҷагии халқ ва хизмати давлатии назди Президенти Федератсияи Россия дар шаҳри Новосибирск ёддошти тафоҳум дар ҳусуси ҳамкориҳои дӯҷониба ба имзо расонида шуд.

САИДОВ ҲИҚМАТУЛЛОРО ТАБРИК МЕГҶЕМ!

Хурсандибахш аст, ки сафи устодони унвондор дар факултет рӯз то рӯз меафзояд. Аз ҷумла санаи 6-уми октябри соли 2017 ассистенти кафедраи ҳуқуқи байналмилалӣ Саидов Ҳикматулло нахустин шуда дар шӯрои диссертационии миллӣ рисолаи номзадиашро дар мавзӯи «Ташаккул ва инкишофи қонунгузори гумрукӣ дар Тоҷикистони шӯравӣ ва пасошӯравӣ: таҳқиқоти таърихӣ-ҳуқуқӣ» дифоъ намуд. Рисолаи номзиди Саидов Ҳ. дар таърихи илми ҳуқуқи Тоҷикистони соҳибистиқлол бо ҳарфҳои

заррин бояд сабт гардад. Зеро дар 26 соли Истиқлолияти давлатӣ бори аввал аст, ки рисолаи номзиди як шаҳрванди Тоҷикистон дар шӯрои миллӣ, яъне Тоҷикистон дифоъ мегардад. Истиқлолияти илмӣ муборак ҳамватан!

Идораи рӯзномаи «Минбари ҳуқуқшинос», садорати факултети ҳуқуқшиносӣ, устодону кормандон ва донишҷӯёни ин даргоҳ Саидов Ҳикматуллоро бо ин дастовардаш самимона табрик намуда, ба ӯ фатҳи қуллаҳои баланди илмиро таманно менамоянд.

Масъули саҳифа: Иззатулло МАҲМУДОВ

ОИД БА ПАЙДОИШ ВА ТАШАККУЛИ АДЛИЯИ МАЪМУРӢ

Хуршед НИЁЗОВ
дастпарвари факулте-
ти ҳуқуқшиносӣ

Конститутсияи ҶТ ҳуқуқ ва озодиҳои инсон ва шаҳрвандро арзиши олий эълон дошта, таъмин намудани онҳоро дар мазмун, моҳият ва самаранокӣ қонунгузори милли муайян менамояд. Кафолати давлатии ҳимояи ҳуқуқ озодиҳои инсон, ки аз Конституция бармеояд, муқаррар намудааст, ки ҳама дар назди қонун ва суд баробаранд, давлат ҳуқуқ озодиҳои ҳар як шахсро кафолат медиҳад. Умуман пеш аз он, ки модар бораи падидаи адлияи маъмурӣ сухан мекунам, моро зарур меояд, ки ҳуди мафҳуми адлияи маъмуриро шарҳ диҳем. Бояд қайд намуд, ки адлияи маъмурӣ ду ҳадафи асосӣ дорад: аввалан он шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиро аз ғалатҳои маъмурӣ ҳимоя мекунад; баъдан, назорати судии фаъолияти сохторҳои идоравиро дар таҳими қонуният ба манфиати ҷомеа пурсамар мегардонад.

Адлияи маъмурӣ гуфта дар фаҳмиши васеъ тартиби аз ҷониби суд баррасӣ ва ҳал намудани баҳсҳои байни шаҳрвандон ва мақомоти идоракуниро меноманд, ки чунин баҳсҳои ҳуқуқӣ дар ҷараёни фаъолияти мақо-

моти идоракунӣ ба миён меоянд. Ёдовар шудан ба маврид аст, ки дар Конституцияи пештараи ҶТ яъне соли 1978 меъёри махсусе мавҷуд буд, ки ҳуқуқи шикояткунии шаҳрвандонро аз тарзи амалии шахсони мансабдор, мақомоти давлатӣ ва ҷамъияти муайян мекард. Масалан дар моддаи 56-и он муқаррар шуда буд: «Аз амалиёти шахси мансабдор, ки дар натиҷаи вайрон кардани қонун ва баромадан аз ҳадди ваколатҳояшон содиршуда, ҳуқуқҳои гражданоҳоро ҳалалдор мекунад, мувофиқи тартиби муқарраргардидаи қонун ба суд шикоят кардан мумкин аст». Қайд кардан ба маврид аст, ки барои амалӣ шудани ин меъёри конституционӣ 10 сол зарур буд, ки тарзу усули татбиқкунии ҳуқуқи шаҳрванд ба шикоят таҳия ва қабул карда шавад. Баъдтар баъди қабул намудани Қонуни ИҶШС «Дар бораи ба суд шикоят намудан аз амалиёти ғайриқонунии шахсони мансабдор, ки ҳуқуқу озодиҳои шаҳрвандонро поймол менамоянд» аз 30 июли соли 1987 ва ворид намудани тағйири иловаҳо ба ин қонун аз 20 октябри

соли 1987 ба шаҳрвандон ҳуқуқ дода шуд, ки аз болои амалии ғайриқонунии шахсони мансабдор, новобаста аз муроҷиати пешакӣ ба тариқи маъмурӣ ба суд шикоят кунанд. Ба ин нигоҳ накарда, амалияи қонуни нави қабулшуда ва меъёри конституционӣ дар бораи шикояти шаҳрвандон нисбати мақоми оммавӣ-давлатӣ хеле кам татбиқ карда мешуд.

Ба андешаи мо, назари илмии масъалаи мазкур чунин буд: аввалан ташвиқу тарғиботи меъёри моддаи 56 Конституцияи ҶШС Тоҷикистон дар сатҳи зарурӣ ҷой надошт. Баъдан шикоят кардан аз болои мансабдорони воломақоми давлатӣ (сарвазир, вазир, раисони кумитаю идораҳо), билохира шахси мансабдоре, ки «раис» ё «сардор» ном дошт, менталитети тоҷикони мо қабул намекард. На ба хотири тарсу ҳарос, балки ба хотири эҳтироми мансаб, ба хотири нигоҳдошти анъанаҳои хуби миллии, пазироии шахсият. Дар баробари омилҳои объективӣ, инчунин омилҳои субъективӣ пешгирандаи истифодаи ҳуқуқи шикоят кардан ба

суд аз болои шахсони мансабдор низ ҷой доштанд.

Масалан ду намуди тартиби муроҷиат кардан вучуд дошт:

1. Шаҳрванд бояд ба тариқи риояи зинаҳои маъмурӣ, аввал аз болои шахси мансабдор ба роҳбари болоии идоравӣ ё соҳавии вай шикоят мекард ва баъди гирифтани ҷавоби хаттӣ вай метавонист ба суд муроҷиат намояд.

2. Чунин тартибот муҳлати хеле зиёдро дар бар мегирифт. Чунончи агар шаҳрванд шикоятро ба мақомоти идоракунӣ фиристонанд, тибқи қонун дар муҳлати 30 шабонарӯз шикоят баррасӣ гашта, баъд ҷавоб гардонида мешуд, ки дар амал фиристондан ва ҷавоб гирифтани ба муроҷиат давраи 60-70 шабонарӯзро дар бар гирифта метавонист. Ҷамзамон набояд фаромӯш кард, ки агар шикоят ба идораи дигар ё мақомоти дахлдор барои санҷиш фиристонидани шавад, ҷавоби онро то 6-моҳ мунтазир шудан мумкин буд.

Аз ҳама сабаб, татбиқи меъёри Конституцияи ҶШС Тоҷикистон ва Қону-

ни ИҶШС «Дар бораи ба суд шикоят намудан аз амалии ғайриқонунии шахсони мансабдор, ки ҳуқуқи шаҳрвандонро поймол мекунад» аз соли 1987 дар Тоҷикистон натиҷаи дилхоҳ надод.

Дар инкишофи адлияи маъмурӣ таҳия ва қабул намудани Барномаи ислоҳоти судӣ-ҳуқуқӣ дар ҶТ ва тасдиқ намудани нақша-чорабиниҳои ҳамаин барнома, ки то соли 2012 таъсис додани судҳои маъмуриро дар назар дошт нақши муҳим бозид, аммо мутаассифона то имрӯз судҳои маъмурӣ дар ҷумҳурӣ таъсис дода нашудаанд.

Ҳамин тавр, ҶТ дар миқёси давлатҳои Осиёи Марказӣ аввалин шуда, падидаи адлияи маъмуриро дар Кодекси расмиёти маъмурии ҶТ ҳанӯз 5-уми март соли 2007 ба танзим даровард ва ба пойдоии муроҷиати судии маъмурӣ асос гузошт.

НАҚШИ ТАШКИЛОТҲОИ ҚАРЗӢ ДАР ИНКИШОФИ ФАЪОЛИЯТИ СОҲИБКОРӢ

Муҳсинҷон ҒАНИЕВ
аспиранти Институти фалсафа,
сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи
А.М. Баҳоваддинови АИ ҶТ

Истилоҳи ташкилот ифодагари шахси ҳуқуқӣ буда, дар намуди ташкилоти тиҷоратӣ ва ғайритиҷоратӣ вучуд дорад. Танзимномаи ташкилотҳои қарзӣ тибқи Кодекси граждани ҶТ сурат гирифта, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, аз қабиле Қонуни ҶТ «Дар бораи фаъолияти бонкӣ», «Дар бораи ҷамъиятҳои саҳомӣ», «Дар бораи ҷамъияти дорони масъулиятш маҳдуд» тартиби таъсисёбӣ, барҳамхурӣ ва азнавташкилёбӣ (муттаҳидшавӣ, ҳамроҳшавӣ, тақсимшавӣ, ҷудошавӣ, табилёбӣ)-и чунин ташкилотҳоро дар баробари кодекси мазкур танзим мекунад. Зери мафҳуми ташкилотҳои қарзӣ шахсони ҳуқуқӣ (бонкҳо, ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ, аз ҷумла ташкилоти маблағгузори хурд), ки дар асоси иҷозатномаи БМТ ҳама ё баъзе аз амалиёти бонки дар қонун пешбинишударо иҷро менамоянд, фаҳмида мешавад. Ташкилотҳои қарзӣ амалиёти зеринро анҷом медиҳанд:

1. Ҷалби амонат ва пасандозҳо;
2. Додани қарзҳо (таъминшуда ва таъминнашуда);
3. Кушодан ва пешбурди суратҳисобҳои бонкӣ.

Нақши ташкилотҳои қарзӣ имрӯз нисбат ба қарни XX басо хуб арзёбӣ мегардад. Дар марҳилаи гузариш аз иқтисоди нақшавӣ ба иқтисоди бозоргонӣ аҳамияти ташкилотҳои қарзӣ торафт равнақу вусъат ёфта, кафолатҳои давлатӣ баҳри рушди нумӯи соҳибкорӣ ва таъсиси фаъолияти ташкилотҳои қарзиро тиҷоратӣ фароҳам оварда шудааст. Соҳибкорони хурду миёна баҳри тавсеаи фаъолияти хеш аксаран маҳз бо гирифтани қарзҳои имтиёзнок аз ташкилотҳои қарзӣ рушди фаъолиятшонро қоннок месозанд. Ин омил нақши ташкилотҳои қарзиро дар ҷомеаи муосир боз ҳам дучанд мегардонад. Дар даврони истиқлолият теъдоди чунин ташкилотҳо афзуда, айни замон дар ҷумҳурӣ чандин ташкилотҳои қарзӣ фаъолият мена-

моянд. Пешниҳоди қарзҳои имтиёзнок бо фоизҳои дастрас, пешбурди рақобати бовичдонона, фаъолияти мунтазами фойданок аз ҷумлаи вижагиҳоест, ки сабаби зиёд шудани мизочони онҳо гардидааст.

Қонуни ҶТ «Дар бораи Бонки миллии Тоҷикистон» муқаррар мекунад, ки тамоми ташкилотҳои қарзӣ, ки ба фаъолияти бонкӣ шурӯъ намуданианд, ҳуҷҷатҳои таъсисӣ пешниҳод менамоянд ва баъди се моҳи баррасии онҳо, дар давоми як моҳ иҷозатномаи БМТ ба ташкилоти қарзӣ доир ба фаъолият дода мешавад. Иҷозатномаи фаъолияти ташкилоти қарзӣ дар шакли хаттӣ, бемуҳлат ва бе ҳуқуқи ба шахси дигар вогузор кардани он дода мешавад.

Истилоҳи бемуҳлат истисно дорад, яъне иҷозатнома метавонад бо

қарори БМТ дар ҳолатҳои зерин бозхонда шавад: агар ташкилоти қарзӣ дар давоми 12 моҳ аз лаҳзаи шурӯи фаъолият ба амалиёти бонкӣ машғул нашуда бошад ё зиёда аз 6 моҳ фаъолияти бонкиро қатъ карда бошад; амалиёти аз ҷониби ташкилоти қарзӣ иҷрошаванда хавфнок ва ё беасос бошад; агар ташкилоти қарзӣ қонунҳо, санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ БМТ ё шарту талаботи иҷозатномаро вайрон намуда, ба устувории молиявии вай таъсири назарас расонад.

Конститутсияи ҶТ дар моддаи 12 чунин пешбинӣ намудааст: «Асоси иқтисодии Тоҷикистонро шаклҳои гуногуни моликият ташкил медиҳад». Дар даврони Шӯравӣ марҳилаи иқтисоди планӣ ҷараён дошт, ки шахсони ҳуқуқӣ ба таври бояду шояд фаъолият бурда наметавонистанд, кафолатҳои давлатӣ нисбати фаъолияти шахсони ҳуқуқӣ, соҳибкорони хурду миёна мавҷуд набуд. Хушбахтона, бо ба даст овардани истиқлолияти давлатӣ ва гузариш ба иқтисоди бозоргонӣ, кафолатҳои давлатии пешбининамудаи Ҳукумати ҶТ ба рушди соҳибкорӣ дар ҷомеаи муосири Тоҷикистон замина гузошт. Нақши ташкилотҳои қарзӣ чашмрас гардида, бо пешниҳоди қарзҳои имтиёзнокӣ истеъмоли, ипотеки, эҳтиёҷоти шахсӣ ва рушд бахшидани соҳибкорӣ аҳамияти фаъолияти ташкилоти қарзӣ вусъат ёфта истодааст.

THE PURPOSES, TASKS AND PRINCIPLES OF FUNCTIONING OF THE UNITED NATIONS

Nekruz NABIEV
The 4th year student of
International Law

On January 29, 1992, the UN Security Council at its meeting recommended that the Republic of Tajikistan be admitted to membership in the United Nations. The permanent members of the Security Council supported this resolution. On 2 March 1992, at the 46th session of the UN General Assembly, by resolution 46/224 on admission of Tajikistan to the UN, Tajikistan was accredited to membership in the Organization.

The entry of a young independent state into the community of nations has laid a solid foundation for the development of its cooperation with Member States and with specialized organizations, institutions and institutes of the United Nations. For a short historical period of UN membership, the Republic of Tajikistan was able to build mutually beneficial relations with all the institutions of the United Nations and most of the member states, and became an active and visible participant in international affairs.

The main features of the legal personality of the United Nations are enshrined in its Charter, the Convention on Privileges and Immunities of the United Nations of 1946, UN agreements

with specialized agencies, the Convention on the Safety of United Nations and Associated Personnel of 1994, the Agreement between the United Nations and the United States on the Location of Headquarters UN 1947 and in many other international treaties.

The Republic of Tajikistan supports all key UN decisions, including the Declaration on the Principles of International Law (1970) adopted by the Twenty-Second Session of the General Assembly. The Declaration approved the goals and principles of the work of the United Nations.

UN Objectives:

- Support international peace and security;
- To develop friendly relations between nations;
- To carry out international cooperation in solving international problems

- To be the center for coordinating the actions of nations and achieving these common goals.

To achieve these goals, the UN and its Members act in accordance with the following principles:

- The organization is based on the principle of the sovereign equality of all its Members;
- All Members of the United Nations faithfully fulfill the obligations assumed under the Charter to ensure to them all in aggregate the rights and benefits resulting from membership of the Organization;

- All Members of the United Nations resolve their international disputes by peaceful means in such a way as not to endanger international peace and security and justice;

- All Members of the United Nations shall abstain in their international relations from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any State, or in any other manner incompatible with the Purposes of the United Nations;

- All Members of the United Nations shall provide to it with all possible assistance in all actions

taken by it in accordance with the Charter and refrain from providing assistance to any State against which the United Nations takes preventive or enforcement action;

- The Organization ensures that States that are not its Members act in accordance with these Principles, as this may be necessary to maintain international peace and security;

- The Charter in no way gives the United Nations the right to intervene in matters that are essentially within the domestic jurisdiction of any state, and does not require the Members of the United Nations to represent such cases for permission in the manner of the Charter.

The content and focus of the UN's goals and principles, as well as its practical activities, convince us of the independent will of this Organization. The Security Council has the right to negotiate with States on the conclusion of an agreement and conclude such agreements which are mentioned in art. 4 of the Charter, the Security Council has the right to demand from the Member of the Organization the provision of armed forces in fulfillment of such a commitment undertaken by the State pursuant to Art. 43.

Article 64 entitles the Economic and Social Council (ECOSOC) to conclude agreements with members of the Organization on matters within its competence.

The General Assembly or the Security Council may request from the International Court of Justice advisory opinions on any legal matter. Any UN member has the right to have his permanent mission to the UN headed by an extraordinary and plenipotentiary ambassador. At the same time, the UN does not have the quality of the state, let alone the super-state. As noted by RL Bobrova, the UN is a secondary, derivative (atypical) subject of modern international law, formed by the will of sovereign states - indigenous, primordial this right.

These are great goals and principles of international relations, which must be respected. Those

who sow the wind of their non-fulfillment, will reap the storm of international disorder. Parting with these principles will mean parting with a democratic UN, without which the third world war will sneak up on humanity unnoticed, but, most likely, inevitably. As the future of human civilization is largely linked to the UN, it is necessary to say more about its reform. Strong work to achieve this result is based on both new trends and the principle of continuity.

The United Nations is the largest, most universal and most authoritative organization of the present, designed to deal with the main political problems that concern humanity. Established in 1945, its constituent conference was held in San Francisco on June 26, 1945. The preamble of the UN Charter states that its goal is to promote the economic and social progress of all peoples. Chapter 1 of the UN Charter «Purposes and Principles of the Charter of the United Nations» sets the task of implementing international cooperation in solving international problems of an economic order. This chapter is devoted to a separate chapter 9 of the Charter. It sets specific tasks in the field of research and development of recommendations, the creation of specialized institutions that must act in close connection with the UN. According to some reports, up to 85% of the total staff of the UN secretariat are engaged in economic and social spheres in the activities of the UN.

All new areas of the world economy, international economic relations are the subject of its study, analysis, the search for ways and means of solution, the development of relevant recommendations. Along with this, the organizational structure of the UN itself is changing, the number of economic institutions and countries participating in them is expanding, the field of activity of these institutions is expanding, and their contacts with other international institutions, as well as national institutions and organizations.

MURDER

“Murder most foul . . . most foul, strange and unnatural”.
— William Shakespeare (1564–1616), poet and playwright, Hamlet

No crime seems to fascinate people more than murder. Religions teach the basic tenet, “Thou shalt not kill.” Yet throughout the ages, storytellers have told and retold tales of murder — Cain and Abel, the Greek tragedies, Shakespeare's Macbeth, Khayyam's quatrains, Firdausi's Shahnama, and thousands of mystery novels, movies, and crime TV shows. In our country, the most severe penalty our society can inflict — jail (death is also possible) — is reserved for murderers. Like all crimes, murder is made up of particular elements. These must be proved before a person can be convicted. Murder at common law and under many modern statutes is the unlawful killing of a human being with malice aforethought. Malice aforethought

is the intent, or mens rea, element of this crime. It doesn't mean what you might expect it to. Malice aforethought is sometimes defined as an actual or implied intention to kill with no provocation by the victim. Actual intent is found when the defendant consciously meant to cause another's death. Implied intention exists when the defendant either:

(1) intended to cause great bodily harm or

(2) should have known that the act would result in death or great bodily harm.

Consider some examples:

• If Azamat hates Amirjon, decides to kill him, and picks up a knife and does so, malice aforethought is present. In this case, Azamat's malice aforethought was an actual

intent to kill Amirjon and he could be charged with murder.

• If Azamat decides to hurt Amirjon badly, stabs him in the chest and kills him, malice aforethought is also present. This time the intent to kill is implied, because he did not specifically intend to kill, but only cause great bodily harm.

• If Azamat hates Amirjon, decides to scare him, pushes him in front of oncoming traffic at a street corner, and Amirjon dies as a result, malice aforethought is also established. In this case, though Azamat didn't intend to kill or even seriously injure Amirjon, he should have known his actions would cause him to die or suffer great bodily harm. Under the law, Azamat had implied intent to kill Amirjon.

Kandil AHMADOV
Law faculty - course 4

НАҚШИ ДЕВОНИ МАЗОЛИМ ДАР ТАЪМИН ВА ҲИФЗИ ҲУҚУҚУ ОЗОДИҶОИ ИНСОН

Манбаъҳои зиёди таърихӣ-ҳуқуқӣ аз он шаҳодат медиҳанд, ки миллати тоҷик нисбат ба ҳуқуқи озодиҳои инсон ҳамчун неъматҳои олии эҳтироми хоса дошта, барои таъмин ва ҳифзи ин арзиши муҳимтарин тамоми кӯшишҳои худро дар тамоми даври замон ба харҷ додааст. Дар ҳамин замина махсус мақомотро таъсис дода буданд, ки самти фаъолиятҳои ҳифзу риоя ва таъмини ана ҳамин қабил арзишҳо ба ҳисоб мерафт. Зеро яке аз проблемаҳои мубрам дар ҳама даври замон ин ҳифзи ҳуқуқи озодиҳои инсон ба шумор меравад.

Агар мо ба таърихи давлатдорӣ, ҳуқуққочдунӣ ва дигар сарчашмаҳои ҳуқуқии тоҷикон назар афканем, воқеан ҳам мақомот ва баъдан дар асрҳои IX-XV дар як шакли дигар девонҳоеро мушоҳида менамоем, ки мушаххасан мақоми додситонии имрӯзаро дошта, вазифаи асосиашон ҳифзи ҳуқуқҳои инсон ба шумор мерафт.

Яке аз чунин мақомот дар даврони ҳукмронии давлатдорӣ тоҷикон ин девони мазолим (аз рӯи калимаи арабӣ “зулм” гирифта шудааст), ки дар баъзе сарчашмаҳои таърихӣ-ҳуқуқӣ бо номҳои “боргоҳи дод” ва “нозири мазолим” низ зикр шудааст, мебошад. Инкишофи ин девонро метавон дар замони ҳукмронии Сомониён, Ғазнавиён, Салҷуқиён ва Ғуриён бештар мушоҳида намуд. Аслан ин девон аз замони қадим вучуд дошт. Аз ҷумла ин мақомро дар замони ҳукмронии Ҳахоманишиҳо ва Сосониён дидан мумкин аст. Шӯҳони сосонӣ ҳафтае як маротиба арузи шикоятҳои мардумро дида додранд мекарданд. Инчунин дар давраи хилофати Бағдод ва марҳилаҳои минбаъдаи паҳншавии ҳуқуқи исломӣ дар сарзамини тоҷикон ин мақомот дида мешуд. Одинаев Р.С. сабабҳои асосии таъсиси ин ниҳодро маҳз дар марҳилаи исломии рушд чунин нишон додааст:

а) қабул ва баррасӣ накардани даъво нисбат ба гурӯҳи мардуми бонуфузи кишвар аз ҷониби қозиён ва дар ин замина риоя нашудани адолат; б) самаранокии тартиби маъмурии баррасии даъво ва бахшҳо; в) эътирофи суди мазолим ва таҷрибаи тӯлонии он дар давраи зардуштии рушди кишвар.

Ҳарчанд ин девон дар ҳар даври замон вучуд дошту дар умум вазифаи яхела, яъне ҳимояи мазлумони ҳуқуқдорро поймолгардидаҳо иҷро мекард, лекин ин девон бисёртар одатҳои маҳаллиро ба назар мегирифт ва аз ҳамин сабаб онҳо аз яқдигар то дараҷае фарқ доштанд.

Девони мазолим аслан ин як мақоме буд, ки вазифаҳои ба худ хос дошта, расидагии асосиро ба унвони як додрас ва ё “намояндаи ҷомеа” аз ҳимоя ва ҳифзи ҳуқуқи инсон мебардонист. Як чизи дигарро бояд додист, ки ҳарчанд дар баробари девони мазолим дар ин давраҳо (асрҳои IX-XV) девони дигаре вучуд дошт, ки онро девони “Қозӣ” мегуфтанд ва он

мушаххасан вазифаи асосии додрасиро амалӣ менамуд. Лекин дар умум аз яқдигар бо доираи баамалбарории фаъолияти додрасӣ, аз рӯи расидагии назму тартибот, бо доираи салоҳияти худ фарқдоранд, ки дар поён инро равшан хоҳем кард. Инчунин ин мақомот якчанд хусусиятҳо дошт:

1) Девони мазолим аслан мақоми махсусгардонидашуда доир ба ҳифзи ҳуқуқи инсон ба ҳисоб мерафт, яъне дорои салоҳиятҳои махсус буда, масъалаҳоеро ҳаллу фасл менамуд, ки мақомоти асосии он давра, ки фаъолияти додрасиро амалӣ менамуданд, дар баъзе мавридҳо аз уҳдаи ин гуна масъалаҳо баромада наметавонист.

2) Расидагии ин девон ба монанди додситон ба унвони “намояндаи ҷомеа” барои таъмини амнияти шаҳрвандон ва назми умум будааст. Агар мо сохтор ва фаъолияти ин девонро чуқуртар омӯзем, фаъолияти он ба институти ҳозираи “Ваколатдор оид ба ҳуқуқи инсон” хеле монанд аст, ҳарчанд моҳиятан бо ном ва дар шакли дигар вучуд дошта бошад ҳам самти фаъолияти онҳо дар умум як аст, яъне барқарор намудани ҳуқуқи озодиҳои вайроншудаи инсон ва ҳимояи онҳо.

3) Дастрасии шаҳрвандон нисбат ба дигар девонҳо ба ин девон осон буд. Осон будани дастрасии ин дар он буд, ки ҳама гуна даъво ва шикояти мардум шунида ва фавран баррасӣ мешуд.

4) Кори асосии ин девон ёрӣ додан ба мазлумон ва ҷилвагирӣ аз таҷовузи золимон буд, яъне мазолим даъво, шикояти мардумро аз болои волиён, омилони хироч, дабирони девонҳо, масъули маоши сипоҳиён, ғосибон ва дигар афроди нуфусманд, ки муҳтасибу қозӣ натавонистанд бар он расидагӣ кунанд, баррасӣ мекард. Ба ҳамин хотир Мовардӣ девони мазолимо чунин тавсиф кардааст: “Бо тарсонидани мутазолимин ононро ба доду инсоф кашондан ва бо ҳайбат, ононро аз инқори Ҳақ боздоштан; аз ин рӯ, нозири мазолим бояд арҷманд, қотеъ, бузургманиш ва покниҳод бошад”.

5) Қозии девони мазолим нисбат ба қозии девони одӣ мақоми махсусро доро буд. Ин маънои онро дорад, ки дар мурофиа қозии мазолим нисбат ба додвари дигар девон (Қозӣ-юл-қуззот) ҳуқуқҳои васеъро доро буд. Ӯ метавонист тарафдорро ҷудоғона пурсиш кунанд, шиканча диҳад ва бо зурӣ, таъдиб ҳақиқатро маълум намояд.

6) Хусусияти аз ҳама муҳимаш дар он будааст, ки тамоми масъалаҳо, ки ба сиёсатмадорони бузурги давлатӣ мансуб буд ва онҳоро қозӣ-ни одӣ дида наметавонистанд, парвандаи онҳоро барои маҳкум кардан ба ин девон мефиристонданд, яъне арзёбии даъво ва шикоятҳоро дар девони мазолим шахсе карда метавонист, ки қудрати бузурги сиёсӣ дошта бошад. Аз ҳамин сабаб дар бисёр ҳолатҳо фаъолияти додгустариро дар ин девонҳо худӣ подшоҳон ва амирони за-

Орзуҷон САЙДАЛИЕВ
донишҷӯи соли 3

мон анҷом медоданд, масалан дар замони давлатдорӣ Сомониён худӣ Амир Исмоили Сомонӣ дар Самарқанд дар гармию сардӣ ба майдон меистод, шикояти мардум мешунид ва баррасӣ мекард. Дар баробари ин Сомониён қозӣро низ ба симати мазолим таъин мекарданд (Буриев И.Б. Таърихи давлат ва ҳуқуқи Тоҷикистон. Душанбе, 2014. – С. 13).

7) Ҳалли тамоми масъалаҳои дарборӣ ва амиронро нуқтагӯзорӣ мекард.

8) Дар вақти дидани баҳси тарафҳо қозӣ тамоми ҳуқуқ ва анъанаҳои иловагиро ба назар мегирифт. Ба назар гирифтани ҳама гуна анъанаҳои маҳаллии иловагӣ аз ҷониби додвар пеш аз ҳама ба манфиати мазлумон буд;

9) Дар бисёр ҳолатҳо тарафдорро ба ошӣ даъват мекард;

10) Ҳуқми қозии ин девон бояд фавран иҷро мешуд. Дар ин мурофиа бештар худӣ подшоҳон ва амирони замон додварӣ мекарданд, аз ҳамин хотир ҳар гуна ҳукме, ки онҳо мебароварданд бояд фавран иҷро мешуд. Яъне девони мазолим ин як шакли аз ҷониби сарварони давлат ба амал баровардани адолати судӣ низ будааст (Холиқов А.Ғ. Таърихи давлат ва ҳуқуқи Тоҷикистон. – Душанбе, 2014. – С. 240).

11) Дар бисёр ҳолатҳо ҷазоҳои қисмониро қозӣҳои ин девон татбиқ менамуданд ва ғ.

Хулоса, девони мазолим як навъ макони додрасӣ буд, ки касе ҳаққаш аз миён рафта ё поймол мешуд ба ин девон муроҷиат мекард ва аз ҳаққаш ҳифз менамуд. Дар маҷмӯъ ин бузургтарини дастоварди ҳуқуқдорони мардуми тоҷик аст, ки ҳанӯз аз замони аввалини давлатдорӣ худ нисбати ин арзиши асили инсоният эҳтиром мегузошт ва баҳри ҳимоя ва барқарор кардани он чораҳои зарурӣ меандешид.

Адабиёти истифодагардида: Буриев И.Б. Таърихи давлат ва ҳуқуқи Тоҷикистон. – Душанбе, 2014; Холиқов А.Ғ. Таърихи давлат ва ҳуқуқи Тоҷикистон. – Душанбе, 2014; Одинаев Р.С. Институт мазалим в истории таджикской досоветской государственности (историко-правовое исследование) / Отв. ред. д.ю.н. И.Б. Буриев. – Душанбе, 2015.

Баъд аз ба даст овардани Истиклолияти давлатӣ дар ҚТ Конститутсия ва дигар санадҳои меъриии ҳуқуқии танзимкунандаи муносибатҳои соҳаҳои гуногуни ҳаёти ҷамъиятӣ қабул шуданд. Яке аз муҳимтарин санад ин Қонуни ҚТ “Дар бораи танзими анъана ва ҷашну маросим дар ҚТ” мебошад.

Қонуни зикршуда бо ташаббуси бевоситаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти ҚТ, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон 8-уми июни соли 2007 қабул шуд, ки сохтораш аз 5 боб ва 16 модда иборат аст. Бо қабули ин қонун дав-

Шарифа МУҲАББАТОВА
донишҷӯи соли 4

ҚОНУНИ ТАНЗИМ – КАФОЛАТИ ҲАЁТИ ОСОИШТА

лату Ҳукумат ба танзими муҳимтарин рукнҳои ҳаёти ҷомеа, анъана, ҷашну маросимҳои миллию динӣ шурӯъ кард.

Ҷи тавре ки Сарвари давлат дар суҳанронихояшон пайваста қайд менамоянд: “Зоҳирпарастиву исрофкорӣ ва риояи ноогоҳонаи анъана ва расму оинҳои халқиву динӣ дар навбати худ садди роҳи баланд гардидани сатҳи зиндагии аҳоли мебошад”.

Қонуни зикршуда низ барои беҳтар намудани сатҳи зиндагии аҳоли ва кам кардани сатҳи камбизоатӣ дар ҷумҳурӣ равона карда шудааст. Аз қабули Қонуни ҚТ “Дар бораи танзими анъана ва ҷашну маросим дар ҚТ” то ҳол 10 сол сипарӣ гардид. Ин қонун то имрӯз дар танзими муносибатҳои вобаста ба он нақши бағоят муҳимро бозидоаст. Вале бо тақозои рушди ҷомеа, инкишоф ва тағйирёбии муносибатҳои дар ҷомеа зарурати ворид кардани тағйиру иловаҳо ба қонуни мазкур пеш омад ва ҳамин тариқ 28-уми августи соли 2017 ба ин қонун тағйиру иловаҳо ворид карда шуд.

Чуноне ки аз муқарроти моддаи 1-и Қонуни ҚТ “Дар бораи танзими анъана ва ҷашну маросим дар ҚТ” бармеояд: “Мақсади Қонуни мазкур аз ҳимояи манфиатҳои иҷтимоии мардуми Тоҷикистон, мусоидат ба рои паст кардани сатҳи камбизоатӣ ва гирифтани пеши роҳи хароҷоти зиёдатӣ, ки

ба манфиатҳои иқтисодӣ ва фазои маънавии ҳаёти шаҳрвандон зарари ҷиддӣ ворид менамоянд, иборат аст. Қонун ҳамчунин барои таъмини ҳуқуқи озодиҳои шаҳрвандон ва тартиботи ҷамъиятӣ равона карда шудааст”.

Дарвоқеъ қабули ин қонун барои танзими анъана ва ҷашну маросимҳои миллию динӣ заминаи мусоид фароҳам овардааст. Барои риоя накардани талаботи қонуни мазкур ҷавобгарӣ пешбинӣ шудааст.

Ҳамин тавр, ҳар як фарди ҷомеаро лозим ва зарур аст, ки талаботи муқаррарнамудаи ин қонунро сармашқи ҳаёт ва сарфаю сариштакорию принципи фаъолияти хеш қарор дода, дар пешрафти ҳаёти иҷтимоию иқтисодии давлат, кам кардани сатҳи камбизоатии аҳоли, гирифтани пеши роҳи ҳар гуна хароҷоти зиёдатӣ бевосита мусоидат намояд. Ба ин васила мо метавонем вазъи иҷтимоӣ ва иқтисодии давлат ва ҷомеаро беҳ созем.

Ман аз иқдоми пешгирифтаи Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти ҚТ, муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон сипосгузорам ва шукргузoram, ки чунин Сарвари ҷонфидои миллат насиби халқу миллати тоҷик гардидаст, ки барои беҳбудии зиндагии халқу миллати худ, боло рафтани иқтисодиёт ва иҷтимоиёти кишвар пайваста талош менамояд.

Шифобегим ИСМОИЛОВА
студентка 4-го курса
юридического факультета

РОЛЬ АДВОКАТА В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ

Изменение общественных отношений и реформирование экономики приводят к быстрой динамике законодательства. Исходя из этого, простым гражданам трудно ориентироваться в изменяющемся законодательстве, тем более такой процесс осложняет защиту ими своих прав в суде. Хотя сейчас население становится все более грамотным в правовом отношении, не боясь обращаться в суд, все же далеко не все могут себе позволить самостоятельность в решении данного вопроса.

Одним из самых надежных гарантов защиты и восстановления прав и законных интересов граждан и юридических лиц является адвокат. Адвокатура очень значима для современного общества на фоне часто царящего беззакония и произвола со стороны государственных органов и иных властных структур.

Согласно 1-ой статье Закона РТ «Об адвокатуре и адвокатской деятельности», адвокатура – это профессиональное объединение, в котором адвокаты объединились с целью оказания юридической помощи. А адвокат это лицо, получившее в установленном законом порядке статус адвоката.

Являясь правозаступником, адвокат стоит на страже закона, действуя на основе и во исполнение закона. К большому сожалению, необходимого уважительного отношения к адвокатам как истинным профессионалам своего дела в нашем обществе пока не наблюдается. Часто слышны высказывания о том, что труд адвоката бесполезен, никакого значения для общества адвокатура не имеет, большие гонорары платятся адвокатам ни за что. Не отрицая существование проблем у адвокатуры, я считаю, что вышеперечисленные доводы беспочвенны. У людей возникают правовые проблемы разной сложности, а далеко не каждый может ориентироваться в складывающейся обстановке. И в сложной ситуации человеку ничего не остается делать, как обратиться за помощью к адвокату. Адвокат является лицом, представляющим интересы своего клиента в суде. Деятельность адвоката можно сравнить с врачом, осуществляющим оперативное хирургическое вмешательство с целью излечения

определенной болезни. Но, если врач излечивает медицинское заболевание, то адвокат – правовой недуг. В современном обществе адвокатура играет большую роль по линии научно просветительской работы. Многие адвокаты, являясь преподавателями высших учебных заведений, делятся своими теоретическими знаниями и практическим опытом со студентами юридических факультетов. При адвокатах в различных коллегиях практикуются помощниками студенты, решившие посвятить свою профессиональную деятельность адвокатуре, с большой благодарностью перенимают опыт работы и советы своих старших коллег и наставников как по гражданским, так и по уголовным делам. В средствах массовой информации и печатных изданиях адвокаты участвуют в оказании правовых консультаций по задаваемым населением вопросам, предназначенных для широкого круга слушателей и читателей. Адвокаты и адвокатские коллегии принимают участие в законотворческом процессе, выходя с законодательной инициативой и представляя самостоятельно разработанные проекты законов по важным вопросам и давая заключения и рекомендации по представленным проектам. Каждая консультация адвоката в отдельности является просветительской работой, поскольку человек становится осведомленным по задаваемым им же вопросам, получая всеобъемлющий и квалифицированный ответ. Адвокат является так же образцом нравственности и чести. Слова «долг», «честь», «достоинство», «профессионализм» являются для адвоката не пустым звуком, а понятиями, наполненными огромным духовным содержанием.

Уважение и доверие со стороны окружающих обеспечивает адвокату успех в профессиональной деятельности. Потеря этого означает профессиональную смерть. Высокое назначение адвоката повышает к нему требования, заставляет соблюдать кодекс чести в поведении, быть постоянно на нравственной высоте, неумолимым к беззаконию и неправу, стоять на страже закона и постоянно заниматься самосовершенствованием. Общество должно, с одной стороны, проявлять высокое уважение к адвокатам, но, с другой стороны, предъявлять большие требования к их профессиональному и нравственному уровням. Но часто этого не происходит. Права, предоставленные адвокатам действующим законодательством, подчас вообще не могут быть реализованы вследствие их грубого попрания. Нередко адвокаты становятся жертвами преступлений, подвергаются необоснованным арестам

и т.д. Конечно, не вызывать тревоги такие события не могут. На мой взгляд, отдельными изменениями в существующее законодательство или принятием новых законов следует увеличить меры по безопасности для адвокатов, в частности, неприкосновенность и официальное разрешение на ношение огнестрельного оружия. Конечно, все вышеназванное очень важно. Но, рассмотренные мною вопросы не являются главными. Безусловно, исходя из смысла действующего законодательства и существа адвокатской деятельности, основной задачей деятельности адвокатов является оказание юридической помощи гражданам и организациям. Собственно говоря, вся адвокатская деятельность направлена на осуществление этой задачи – как в уголовном, так и особенно в гражданском процессе, которую Конституция РТ возводит в обязанность. Статья 92 Конституции РТ гарантирует каждому обратившемуся право на получение квалифицированной юридической помощи на коммерческой основе, а в предусмотренных законом случаях – бесплатно. В целом, содержание этой задачи в полном объеме я раскрыла бы так: осуществление всеобъемлющего правового обслуживания граждан и юридических лиц в целях полного устранения возникшей деформации в правовых отношениях с одновременным указанием пути достижения первоначального правового равенства и естества. К сожалению, пока бюджет далеко не каждой семьи позволяет нанять адвоката даже на отдельное конкретное дело.

Целесообразно, на мой взгляд, было бы ввести в практику понятие «семейный адвокат», то есть конкретная семья за обусловленное вознаграждение в месяц (та же заработная плата) поручает адвокату вести свои дела, представлять интересы и т.д. Это существенно бы увеличило спрос на данную профессию. Необходимо отметить, что на сегодняшний день, по сравнению даже с началом девяностых годов, становится острее конкуренция как среди юристов в целом, так и среди адвокатов, в частности.

Адвокатура занимает важное место в системе правоохранительных органов и организаций. Однако она не является правоохранительным органом, т.к. у адвоката нет полномочий по принуждению за соблюдением чьих-либо прав, он действует на принципиально иной основе: он – защитник, т.е. защищает. Защита нужна для того, чтобы не допустить следственных и судебных ошибок особого рода: привлечения к уголовной ответственности, предания суду и осуждения невинного либо осуждения виновного по закону, предус-

матривающему ответственность за более тяжкое преступление, чем в действительности им совершенное или назначения чрезмерно сурового наказания, а также в других случаях.

Устранение таких ошибок является прерогативой должностных лиц и органов, ответственных за производство по уголовному делу либо осуществляющих надзорные полномочия. Задача же защитника состоит в том, чтобы своими ходатайствами, жалобами, возражениями, объяснениями обращать внимание компетентных должностных лиц на допущенные следственные и судебные ошибки и требовать их устранения.

Адвокатская деятельность является профессиональной юридической деятельностью и требует особых профессиональных знаний и квалификационных практических навыков. Действующее наше законодательство расширено регулирует данную деятельность, предьявляя разные пути осуществления этой деятельности; обеспечивая гарантию их независимости; финансируя их в случае оказания бесплатной юридической помощи в случаях предусмотренных законодательством РТ, а также при необходимости в порядке, установленном нормативными правовыми актами РТ, выделяет адвокатским формированиям служебные помещения, оборудования и средства связи и т.д....

Согласно 4 статье данного закона, адвокатская деятельность не является предпринимательской и не является адвокатской деятельностью юридическая помощь, оказываемая следующими лицами:

- работниками государственных органов и органов самоуправления поселков и сел;
- работниками юридических служб юридических лиц;
- участниками и работниками организаций, оказывающих юридические услуги;
- патентными поверенными, за исключением случаев, когда адвокат выступает в качестве патентного поверенного;
- другими лицами, которые законодательством РТ специально уполномочены на ведение профессиональной деятельности.

Деятельность адвоката осуществляется на основании письменного соглашения на оказание юридической помощи или консультации, которое заключается между адвокатом и доверителем (т.е. клиентом) в момент обращения к адвокату. При этом не имеет значения, где территориально находится доверитель. Сразу же после подписания соглашения вступает в силу действие ст. 11 «Адвокатская тайна» Закона РТ «Об адвокатуре и адвокатской деятельности».

“Ватан пайванди ногусастани наслҳои дирӯзу имрӯзу фардо, муҳофизати истиқлолият ва дастовардҳои он, пос доштани хотираи неки аҷдодон, ҳифз ва гиромидошти мероси таърихиву фарҳангӣ ва саъю талоши доимӣ ба хотири пешрафти давлату миллат ва шукуфоии Ватани аҷдодӣ аст”.

Эмомалӣ Раҳмон

набуд! Бадбахтона то андозае чангу губори тӯфони ноадолатиҳои таърих муваффақиятҳо ва ҳақиқатҳои таърихӣ тоҷиконро дар замон ва макони муҳиму тақдирсоз барои миллати тоҷик ноаён намуда буд, ки зарари ҷуброннопазири миллату давлатдории тоҷикон гардиданд.

Асри XX барои миллати куҳанбунёд ва тамаддунсози тоҷик асри талошу муборизаҳо барои эҳёи давлати миллӣ ва умуман асри бедории миллат буд. Муборизаҳои миллати тоҷик барои озодӣ, ҳуқуқ, адолат ва эҳёи давлати миллӣ дар солҳои 20-уми асри гузашта аҳамияти бузурги таърихӣ

ҳи гузаштагон ва ташкил шудани давлати алоҳида бо номи Тоҷикистон гардид. Аммо миллати тоҷик бо сарвари Нусратулло Махсум бо вучуди ҶМШ Тоҷикистон, аз натиҷаи ин тақсимот комилан норозӣ буда, барои ташкили давлати мустақил ё алоҳида, баргардондани сарзаминҳои аҷдодӣ ва ҳифзу ҳимояи манфиатҳои миллӣ кӯшиш намуданд. Бояд қайд кард, ки талошҳо, бавижа мактубҳои Нусратулло Махсум замина ва яке аз далелҳои таъсирбахш барои ташкили ҶШС Тоҷикистон гардиданд.

Мутаассифона аз аввали тақсимот то ба охир душманони миллати тоҷик бо ёрии

мудохилаи баъзе кишварҳои хориҷӣ, ба гирдобии муҳолифатҳои шадиди дохилӣ гирифтанд шуда, ин раванд ба ҷанги таҳмилии шаҳрвандӣ ва фоҷиҳои бародаркушӣ оварда расонид. Ин раванд ба тамоми соҳаҳои ҳаёти ҷамъиятию давлатӣ хусусан ба иқтисодиёти Тоҷикистон зарарҳои калон расонид, ки барқароркунии онҳо дар даҳсолаҳо имконпазир гардид. Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дуруст қайд менамояд: “Қариб даҳ соли истиқлолият тамоми неру ва талошҳои Ҳукумати кишвар барои барқарор кардани ҳокимия-

ЭҶҲИ ДАВЛАТДОРИИ МИЛЛӢ ВА НОАДОЛАТИҶОИ ТАЪРИХ

Азимҷон Чураев
донишҷӯи соли 5

Истиқлолият ин неъматӣ бузург ва сарнавиштсози ҳар миллат мебошад. Воқеан ҳам неъматӣ Истиқлолият шукргузори ва арҷгузори талаб менамояд.

Тоҷикон ҳамчун халқи асил ва куҳани Осиёи Миёна аз қадим бо фарҳанг ва тамаддуни баланд зисту зиндагӣ намуда, дар ҳар заминае дар рушди маънавий ва моддӣ ҷаҳон нақши арзандаи хешро гузоштаанд. Миллати тоҷик аз қадим соҳиби давлат буд ва арзишҳои давлатдорӣ, хусусан мустақилияти давлатиро аз ҳама чиз боло мепиндошт. Дар тӯли таърих миллати тоҷик тавонист мардуми кучию бодиянишинро аз зиндагии пасту қоҳилӣ берун орад. Маҳз дар замонҳои давлатдорӣ тоҷикон Осиёи Миёна ба яке аз марказҳои бузурги илму ирфон на танҳо дар минтақа, дар як замонҳои кӯтоҳи шаҳрсозӣ, шаҳрдорӣ, рушди кишоварзӣ обёрӣ, мулку мулкдорӣ, истеҳсоли маъдан, хунармандӣ, кӯсӣ, тичорат, илм, адабиёт, мактабу мадраса, санъати мусиқӣ ва даҳҳо соҳаҳои ҳаёти ҷомеа ба куллии пешрафт намуда буд, ки то имрӯз ин пешрафтҳо аҳамияти таърихӣ худро гум накардаанд.

Бавижа қайд менамоям, ки имрӯз дар қаламрави давлати Сомониён бештар аз ҳашт давлати мустақил арзи вучуд дорад, аммо меросбарони асосии Сомониён мо – тоҷикон мебошем.

Модари тоҷик дар тӯли таърих шахсиятҳои бузурги беназиро ба дунё оварда таълиму тарбия намуд: устод Сино дар тиб, Рӯдакӣ дар адабиёт, Хоразмӣ дар риёзиёт, Беруний дар нучум, Фирдавсӣ дар эҷодиёт, Имоми Аъзам дар фикр, Имом Бухорӣ дар илми ҳадис, Мавлоно дар маънавиёт ва даҳҳо ва садҳо шахсиятҳои бузург дар соҳаҳои мухталиф ба қулҳои баланд расидаанд.

Таназзули давлати Сомониён барои миллати тоҷик гарон афтод, чунки 1000 соли дигар натавонистанд соҳиби давлат гарданд, аммо бо вучуди ин тавонистаанд забони тоҷикӣ, фарҳанг ва шахсиятҳои хешро ҳифз намоянд. Истиқлол ва ташкили давлати мустақил ормони 1000-солаи миллатамон буд.

Таърих барои миллати тоҷик боадолат

дорад. Чунки дар ҳамин солҳо бақои давлату миллат ва адабиёту фарҳанги тоҷик ҳалу фасл шуда буд. Маҳз дар тақсими миллӣ-худудии Осиёи Миёна тамоми ҳуқуқи манфиатҳои миллати тоҷик поймол гардид, ҳама дар комиссияҳои тақсимот аз ҳисоби тоҷикон намоёнда вучуд на дошт. Ташкили давлат дар он замон бо номи Тоҷикистон зери суол монда буд. Чунки шаҳрҳои аҷдодии Самарқанду Бухоро, Хуҷанд ва вилоятҳои тоҷикнишини Фарғонаву Сурхондарё, ки аксаран аҳолиашонро тоҷикон ташкил медоданд, аллакай ба Ўзбекистон нисбат дода шуда буданд. Тоҷикистон ҳамчун вилояти мухтор дар назар дошта шуда буд ва ба он фақат Мастҷоҳ ва Қаротегино Фарм, ки ноҳияҳои санглохи кӯҳӣ буданд, дохил карда шуда буданд. Ин нуқтаи назар аз тарафи комиссияи Ўзбекистон низ дастгирӣ меёфт. Дар ин раванд мутаассифона хиёнати баъзе аз ватанфурӯшон, ки пантуркист шуда буданд (А. Раҳимбоев, А. Фитрат, Ф. Хоҷаев ва 23 нафари дигар), ҳуқуқ ва манфиатҳои миллати хеш-тоҷиконро поймол намуданд. Аммо бо хиёнати онҳо нигоҳ накарда, буданд шахсиятҳои бонангу номус ва ватандӯстдор ба монанди Нусратулло Махсум, Чинор Имомов, Абдулқодир Муҳиддинов, Шириншоҳ Шохтемур, устод Айни ва дигарон, ки тавонистанд манфиатҳои Ватан ва миллати тоҷиконро дар рӯзҳои сахту сангин ҳимоят кунанд. Нусратулло Махсум ба ҳайси раиси КИМ-и Бухорои Шарқӣ ба Тошканд омада, бо қарорхое, ки оид ба масъалаи тақсими миллӣ-худудии Осиёи Миёна ва таъсиси Вилояти Мухтори Тоҷикистон дар ҳайати Ўзбекистон қабул карда шуда будаанд, шинос шуда, таъҷилан бо мактуби махсус ба КМ ПКР ба И.В. Сталин муроҷиат намуд. Ӯ навишта буд: “... масъалае, ки ба манфиатҳои халқи тоҷик дахл мекунад, ғайриодилона ҳаллу фасл шудааст, бисёр маҳаллоте, ки дар онҳо ғолибан мардуми тоҷик зиндагӣ доранд дар ҳамсонӣ ва худуди пешбинишудаи вилояти Тоҷикистон воқеъ мебошанд, берун аз марзҳои аслии худ, дар худуди Ўзбекистон мондаанд”. Нусратулло Махсум аввалин тоҷике буд, ки аз қарори беадолатонаи тақсими миллӣ-худудӣ огоҳ шуду, онро барои миллати тоҷик беасосу ноодилона номид. Ин қаҳрамони миллат кӯшиш менамуд, ки ин хатогиҳои ҷиддӣ ва ноҳақиқатҳои гирифтани ҳуқуқи манфиатҳои тоҷиконро дар раванди тақсимот ба мақомоти марказии Маскав расонад. Инчунин дар мактубаш талаб менамояд, ки ноҳияҳои Истаравшан, Конибодом, Исфара, Сух, Риштон, Учқурғон ба ихтиёри Тоҷикистон дода шаванду Тоҷикистон на вилояти мухтор, балки Ҷумҳурии алоҳида, ки ба Ўзбекистон ягон тобеияте на дошта бошад, ташкил шавад.

Дар натиҷаи заҳмату хидматҳои шабонарӯзии фидоӣ миллат 14-уми октябри соли 1924 (27-октябри соли 1924 бо қувваи қонунӣ даромад) Тоҷикистони азиз ҳамчун Ҷумҳурии Мухтори Шӯравии Сотсиалистӣ (ҶМШСТ) дар ҳайати Ҷумҳурии Шӯравии Сотсиалистии Ўзбекистон (ҶШСУ) ташкил ёфт. Новобаста аз ҳама мушкилиҳо ва хатогиҳо, ки дар раванди тақсими миллӣ-худудии Осиёи Миёна нисбати миллати арҷмандаи тоҷик ба вучуд оварданд, барои халқи шарифи тоҷик бунёди ҶМШС Тоҷикистон аҳамияти бағоят бузурги таърихӣ дошт, чунки ин муваффақияти аввалини миллӣи тоҷикон буд, ки заминаи эҳёи худшиносии миллӣ, шинохти фарҳангу таъри-

пантуркистони хиёнаткор мавҷудияти миллати соҳибфарҳангу тамаддуни баланд доштаи тоҷикро инкор намуда буданд. Дар вақти гирифтани рӯйхати аҳолии бадҳоҷони миллати тоҷик аз ҳар роҳи маҷбурнамоӣ, ташвиқот ва ба манфиати хеш истифода намудани дину мазҳаб (ту тоҷикӣ ё мусалмон? мардуми моро фиреб намуда, раҳгум сохтанд, ки гуфтаҳои болоро хуҷатҳои бойгонии шаҳри Москва исбот месозанд.

Устоди бузургвор Садриддин Айни соли 1926 асари худ “Намунаи адабиёти халқи тоҷик”-ро навишт, ки санге шуд бар даҳони бадҳоҷон ва душманони халқи тоҷик. Ҳақ гуфтаанд нисбати эшон:

**Умри Айни аз барои халқ
сарфи хома шуд,
Халқи моро дафтари Айни
шаҳодатнома шуд.**

Ин давраро бо вучуди тамоми мушкилоташ бо итминони комил гуфта метавонем, ки давраи Эҳёи давлатдорӣ миллӣи тоҷикон дар замонҳои нав буд. Чунки дар ин давра аввалин бор дар таърихи миллати тоҷик бо номи Тоҷикистон давлати миллӣ эҳё гардид. Дар ин раванд худшиносии миллӣи тоҷикон баланд гардид, барои дифоъ аз ҳуқуқ ва манфиатҳои миллӣ тамоми саъю кӯшишро ба харҷ додаанд. Маҳз талош ва мактуби дархости роҳбарони ҶМШС Тоҷикистон (бавижа Нусратулло Махсум) ва аз ҳама муҳим талабу дархости халқи тоҷик аз ҳар гӯшаю канои минтақа ИҶШС-ро водор сохт, ки округи Хуҷандро ба Тоҷикистон ҳамроҳ намояд ва 16-уми ноябри соли 1929 ҶМШС Тоҷикистон ба ҶШС Тоҷикистон табдил дода шуд.

Ҳарчанд, ки эҳёи давлати алоҳида дар як муддати кӯтоҳ ба даст намеояд, аммо иродаи қавӣ, ватандӯстдорӣ, оянданигорӣ, дарки манфиатҳои миллӣ, дифоъ аз ҳуқуқ ва манфиатҳои миллӣи Н. Махсум, А. Муҳиддинов, А. Ҳоҷибоев, Ч. Имомов, Ш. Шохтемур ва дигар фидоӣҳои Ватан боис гардид, ки Тоҷикистон дар ҳайти ИҶШС ҳамчун ҷумҳурии алоҳида ташкил шавад. Хидмат ва заҳмату қонбозихи ҳамин гуна фарзандони бонангу номус ва Ватандӯсту Ватанпарастии миллати тоҷик буд, ки имрӯз давлати мо соҳибистиқлол гаштааст.

Ташкили ҶШС Тоҷикистон барои мо тоҷикон аҳамияти бузурги таърихӣ дорад ва заминаи асосӣ ва қадамҳои нахустин ба сӯи Истиқлолияти Тоҷикистон ва ташкили ҷумҳурии алоҳида мебошад, чунки баъди пош хурдани ИҶШС танҳо он давлатҳое соҳибистиқлол гардиданд, ки мустақилона дар ҳайти Иттиҳоди Шӯравӣ мавҷуд буданд.

Ҳамаи тариқ, дар охири солҳои 80-уми асри гузашта, пояҳои давлатдорӣ ИҶШС заиф шуда, истиқлолҳои давлатҳои ҳайати он авҷ гирифт. Тоҷикистон низ аз дигар ҷумҳуриҳои қафо намонда, 24-уми август соли 1990 Шӯрои Олӣ бо сарвари Қадриддин Аслонов Эълонияи истиқлолияти ҶТ-ро қабул намуд, ки он хуҷати заминавӣ барои ноил шудан ба истиқлолияти Тоҷикистон (9-уми сентябри соли 1991) гардид.

Истиқлолиятро озодӣ барои миллати тоҷик дастоварди бузургтарин ва ғояи муқаддаси миллӣ ва эҳёи навини давлатдорӣ миллӣ ба шумор меравад. Аммо мутаассифона кишвари ҷавони Тоҷикистон дар солҳои аввали Истиқлолият бар асари

ти конституционӣ ва рукҳои давлатдорӣ, пеш аз ҳама, мақомоти ҳифзи ҳуқуқ ва сохторҳои низомӣ, ба Ватан баргардонидани беш аз як миллион нафар фирориён, барқарорсозии баъдичангӣ, таъмини сулҳу субот ва ваҳдати миллӣ равона гардид”.

Дар он айём хатари аз харитаи сиёсии ҷаҳон нест шудани давлати ҷавони тоҷикон ва пароканда гардидани миллати тоҷик ба воқеияти рӯз табдил ёфта буд.

Хушбахтона Иҷлосияи 16-и Шӯрои Олии Тоҷикистон (даъвати дувоздаҳум) фарзанди фарзонаи миллат Эмомалӣ Раҳмонро ба арсаи сиёсат овард, ки пояҳои давлатдорӣ миллӣи тоҷикон мустақам гардид, роҳ ба сӯи давлатдорӣ навин, сулҳу субот, ваҳдату ягонагӣ, дӯстиву бародарӣ боз шуд ва дастовардҳои истиқлолияти миллӣ бо қабули Конститутсияи нави ҷумҳурии (6.11.1994) қонунӣ гардиданд.

Тӯли таърих душманону бадҳоҷони миллати тоҷик борҳо тавонистаанд, давлатдорӣ тоҷиконро аз байн баранд, аммо тоҷи номуси ватандорӣ, забони тоҷикӣ, миллати тоҷикро ҳеҷ гоҳ аз байн бурда натавонистанд.

Имрӯз, хушбахтона, Ватани азизамон дар фазаи сулҳу ваҳдат, яқдигарфаҳмӣ, амнияти комил ва ҳамчун субъекти фаъоли муносибатҳои байналхалқӣ дар пешрафту рушд қарор дорад. Пеш аз ҳама имрӯз барои мо тоҷикон худуд, соҳибистиқлолӣ, забон, шинохти таърих ва эътирофи бузургнамонаи омилҳои муҳими худшиносии миллӣ мебошанд.

Воқеан ҳам мо ҷавонони даврони истиқлол маҷноси хидматҳои ин шахсиятҳои наҷиб ва оянданигор ҳастем ва мекушем, ки мисли ин шахсиятҳои барои миллати хеш ва Ватани азизамон содиқона заҳмату хидмат намоём, то давлатдорӣ миллӣи тоҷикон барои 1000-солаҳои навбатӣ дурахшону муфид бошад. Мо фарзандон ва меросбарони асилзодаи ниёгони бузурги хеш мебошем, аз ин лиҳоз зарур аст, ки ниёгони хешро, ки сармояҳои гумшудаи миллати тоҷик мебошанд, дубора кашф намоему ба мардуми ҳамагон ва ба ҷаҳониён муаррифи созем. Асри XXI, ки асри илму технология мебошад, мо бояд аз амалкарди ниёгони хеш илҳом гирифта, барои дастрас шудан бо илмҳои технологӣ, компютерӣ, иноватсионӣ ва дигар илмҳои камири ҳамагон ба кӯшиш намоём, ки мисли гузаштагон хеш наовару ташаббускор гардем то барои ояндагонамон улғуи хубе бошем.

Зарур аст, ки так-таки тоҷик арзишмандӣ ва қадру манзалати истиқлолият ва мазаи озодии Ватанро бо дарки амиқи миллӣ эҳсос намояд. Меҳру муҳаббат ба Ватан, миллат, озодӣ, истиқлол ва арзишҳои давлатдорӣ миллӣи бояд дар рағҳои варин, шарён, мӯйраг, шоҳраги ҳар ТОҶИК, ки даъвои тоҷикӣ менамояд, ҳамеша дар ҳаракат бошад ва муқаддасоти миллӣро муқаддас аз қону мол, умуман аз ҳар чиз бидонад.

Хотимаи суҳанро бо гуфтаҳои Пешвои Миллат анҷом медиҳам: “Истиқлолият тантанаи хирад ва андешаи миллати солору куҳанбунёди тоҷик, оғози марҳалаи навини давлатдорӣ миллӣ, омилҳои иттиҳоду сарчамъии мардуми фидоикору ватандӯсти мо, василаи муҳимтарини ҳифзи асолату хувияти миллӣ ва муҳимтар аз ҳама, нишонаи возеҳи ҳастии миллат ба шумор меравад”.

Шоҳруххон БАРОТОВ
донишҷӯи соли 1

“Яке аз хатарҳои асосии қомеа, ки ба рушду устувори давлат монеъ шуда, ба нуфузу обрӯи он дар арсаи ҷаҳонӣ таъсири манфӣ мерасонад, коррупсия мебошад”

Эмомалӣ Раҳмон

Коррупсия яке аз мушкилиҳоест, ки қомеаи ҷаҳониро ба ташвиш овардааст ва он пеш аз ҳама ба пешрафти иқтисодӣ, некуаҳволии табақаҳои гуногуни аҳоли, татбиқ ва таъмини ҳуқуқи озодаҳои инсон ва шаҳрванд, болоравии обрӯю нуфузи давлат ва мақомоти давлатӣ, инчунин низомии сулҳу субот халали ҷиддӣ ворид сохта, боиси коштавиҳои ахлоқӣ қомеа мегардад.

Динҳои ҷаҳонӣ низ коррупсияро маҳкум карда, аз он ҷумла паёмбарии ислом Муҳаммад (с) фармудаанд: “Ришвагиранда, ришвадиҳан-

да ва миёнарави байни ҳарду дар оташи дӯзаханд”. Арбоби намоёни сиёсӣ Никколо Макивелли коррупсияро ба беморие шабоҳат додааст, ки дар ибтидо фаҳмиданаш душвору табобаташ осон ва дертар аллакай фаҳмиданаш осону табобаташ қариб имконнопазир аст.

Коррупсия яке аз масъалаҳои мушкили замони муосир ба ҳисоб рафта, он садди роҳи рушду инкишофи давлатҳо мегардад. Бинобар ин, қомеаи ҷаҳониро зарур омад, ки алайҳи ин зуҳуроти номатлуб чораҳои мушаххаси меъёрӣ-ҳуқуқӣ андешанд. Барои пешгирии аз ҳама ҷинойту ҷинойткорӣ ва мубориза ба коррупсия санаи 31 октябри соли 2003 Конвенсияи СММ зидди коррупсия қабул шуда, санаи 9 декабри соли 2003 дар конфронси сиёсӣ зиёда аз 100 давлати дунё ба Конвенсияи мазкур имзои худро гузоштанд. ҚТ низ ҳамчун узви комилҳуқуқӣ қомеаи ҷаҳонӣ дар қатори дигар давлатҳо санаи 25 сентябри соли 2006 ба Конвенсияи мазкур имзо гузошт, он ба низомии ҳуқуқии кишвар ворид карда шуд.

Бо иқдоми сиёсии бевоситаи Асосгузори сулҳу Ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти ҚТ

муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон бо мақсади мубориза бар зидди ҳуқуқвайронкуниҳо ва ҷинойтҳои хусусияти коррупсионидошта, бартараф намудани тақорқунии функсия ва ваколатҳои мақомоти идоракунии давлатӣ, таъмини шаффофият ва тақмили фаъолияти назоратӣ ҳанӯз 10 январи соли 2007 Агенти назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи ҚТ ҳамчун мақоми махсусгардонидшуда таъсис дода шуд, ки имсол аз оғози фаъолияти Агентӣ 10 сол сипарӣ мегардад.

Агенти назорати давлатии молиявӣ ва мубориза бо коррупсияи ҚТ баҳри иҷрои вазифаҳои ба зимааш гузошташуда, тибқи дастуру супоришҳои сарвари давлат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон дар самти истифодаи самаранокӣ шаффофии маблағҳои буҷетӣ, назорат ва риояи қатъии интизоми молиявӣ барои таъмини амнияти иқтисодии давлат бо роҳи огоҳсозӣ, пешгирии, ошкорсозӣ, рафъи ҳуқуқвайронкунии коррупсионӣ, фошнамоӣ, таҳқиқ ва тафтишоти пешакии ҷинойтҳои коррупсионӣ, иқтисодии хусусияти коррупсионидошта ва ҷинойтҳои ба андоз алоқаманд амал намуда, дар ин давраи фаъолият ба натиҷаҳои на-

заррас ноил гардидааст.

“Фаромӯш набояд кард, ки мубориза ба муқобили коррупсия фақат вазифаи мақомоти ҳифзи ҳуқуқ нест. Дар ин мубориза тамоми аҳли қомеа, ҳар як шаҳрванд ва қомеаи шаҳрвандӣ низ бояд бетараф набояд”.

Эмомалӣ Раҳмон

Қобили қайд аст, ки тибқи таҳлилҳои Ташкилоти байналмилалӣ “Transparency International” ҚТ дар қатори зиёда аз 170 давлати дунё соли 2007 дар самти дарки коррупсия дар зинаи 160-ум қарор дошта, дар соли 2015 ҷумҳурӣ дар зинаи 136-ум арзёбӣ гардидааст, ки ин маълумотҳо аз зина ба зина паст гаштани шиддати коррупсия дар кишвар шаҳодат медиҳанд.

Мебояд гуфт, ки муқовимат ба коррупсия кори дастаҷамъона буда, дар он мақомоти давлатӣ дар ҳамбастагӣ бо қомеаи шаҳрвандӣ ва бо иштироки ҳар як фарди қомеа метавонад натиҷаҳои дилхоҳро ба даст оварад ва болоравии коррупсияро коҳиш диҳад. Бинобар ин метавон гуфт, ки зиндагии шоистаи ҳар як фарди ҷумҳурӣ дар дасти худӣ ўст.

ТЕРРОРИЗМ ВА ЭКСТРЕМИЗМ: ТАҲДИДИ ХАТАРИ ОН БА ҚОМЕА

Самиалло ШЕРАЛИЗОДА
донишҷӯи соли 4

Дар замони муосир ҷаҳонро зуҳуроти манфии гуногун, аз қабилҳои терроризм ва экстремизм фаро гирифтааст, ки амният ва саломати аҳолии сайёра зеро хатар қарор додааст. Мутаассифона, ин ду падидаи номатлуб ба ҳар роҳи восита таъсири манфии худро ба амнияти ҷамъиятӣ мерасонанд. Моро зарур аст, ки пеши роҳи ин гуна падидаҳои харобиоварро қатъиян гирем. Дар ин ҷода мақомоти ҳифзи ҳуқуқро зарур меояд, ки хушёриву зиракии худро аз даст навода, баҳри пешгирии ва бартараф кардани ин гуна амалҳои номатлуб муборизаҳои беамон баранд ва нагузоранд, ки ба қомеаи оромӣ осудаи мо халал ворид гардад.

Асосгузори сулҳу ваҳдати миллӣ – Пешвои миллат, Президенти ҚТ муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон пайваста таъкид менамоянд, ки қавонону наврасон ояндаи миллат ва пешбарандаи давлат мебошанд. Аз ин рӯ, моро зарур аст, ки қавононро дар рӯҳияи ватандӯстиву меҳанпарварӣ тарбия намоем. Мутаассифона, ҳастанд падарону модароне, ки аз уҳдаи таълиму тарбияи фазандони хеш наметаваранд. Ба хамин васила, қавонон аз паст будани маърифати ахлоқӣ ва ҳуқуқӣ ба ҳар гуна гурӯҳҳо, ки хусусияти террористӣ-экстремистӣ доранд, шомил шуда, дар ҳар гуна муқовиматҳои мусаллаҳона ширкат меварзанд. Шомилшавии қавонону наврасон ба гурӯҳҳои террористӣ-экстремистӣ яке аз мушкилоти имрӯзаи на танҳо Тоҷикистон, балки қомеаи ҷаҳон аст. Аз таҳлилҳо бармеояд, ки баъзе аз шаҳрвандони Тоҷикистон бахусус қавонону наврасон гурӯҳҳои хусусияти террористӣ-экстремистидошта шомил шуда, баъдан дар муқовиматҳои мазҳабии мусаллаҳона ширкат меварзанд. Хулоса қардан мумкин аст, ки ин гуна қавонон дар муҳити носолими оилавӣ тарбия ёфтанд ва аз ҷониби волидон ё шахсони онҳоро ивазкунанда шароити моддию маънавий барои чунин фарзандон фароҳам оварда нашудааст, инчунин

дар рӯҳияи садоқат ба Ватан, эҳтиром ба арзишҳои миллӣ ва умумибашарӣ ба воя нарасиданд. Аз ҷониби падару модар наандешидани чораҳои махсус оид ба пешгирии таблиғи ташвиқи ақидаҳои бегона, тамошои филмҳои дорони хусусияти террористӣ ва экстремистидошта, паҳнкунии ғояҳои ифротӣ тавассути шабақаҳои интернетӣ ва дигар ҳолатҳо метавонад барои фарзанд оқибатҳои ногувори бозгаштнопазиро ба вуҷуд орад.

Хулоса, мақсади асосии терроризм ва экстремизм ин халалдор сохтани амнияти ҷамъиятӣ, тарсонидани аҳоли, вайрон сохтани асосҳои сохтори конститусионӣ, фишор овардан ба мақомоти давлатӣ ва шахсони мансабдор ҷиҳати қабул намудани қарори дахлдор мебошад. Аз ин рӯ, ба ин падидаи манфур дар ягон қомеаи демократӣ ҷой нест ва чунин манфиатҷӯёни пасипардагӣ ҷонибдорони худро дар давлатҳои ҳуқуқбунёд ва адолатпарвар пайдо карда наметавонанд, чун зиндагии оромӣ осударо ба харобазорҳои давлатҳои шиканҷашуда аз терроризму экстремизм иваз намудан ғайримудда аст. Ҳар як инсон соҳибмаърифат ва комил имкони дарк намудани чунин зулмотро аз ҷониби гурӯҳҳои харобкунанда доро аст ва ҳатто нияту мақсадҳои нопоки ояндаи онҳоро пай бурда метавонад.

ЭЪТИБОР НАДОРД:

Дафтарчаи имтиҳонии донишҷӯи курси 5-и шӯбаи рӯзонаи умумии факултети ҳуқуқшиносии ДМТ Исмаилов Ҷаҳонгир Бурихонвич бо сабаби гум шудани аз эътибор соқит доништа шавад.

Дафтарчаи имтиҳонии донишҷӯи курси 5-и шӯбаи рӯзонаи умумии факултети ҳуқуқшиносии ДМТ Насурдинов Аслам бо сабаби гум шудани аз эътибор соқит доништа шавад.

Дафтарчаи имтиҳонии донишҷӯи курси 5-и шӯбаи рӯзонаи умумии факултети ҳуқуқшиносии ДМТ Сафаров Носир Нодирович бо сабаби гум шудани аз эътибор соқит доништа шавад.

Дафтарчаи имтиҳонии донишҷӯи курси 5-и шӯбаи рӯзонаи умумии факултети ҳуқуқшиносии ДМТ Ятимова Зебо Акбаровна бо сабаби гум шудани аз эътибор соқит доништа шавад.

Дафтарчаи имтиҳонии донишҷӯи курси 5-и шӯбаи рӯзонаи умумии факултети ҳуқуқшиносии ДМТ Шамсуллоев Мубориз Абдусаматович бо сабаби гум шудани аз эътибор соқит доништа шавад.

Дафтарчаи имтиҳонии донишҷӯи курси 5-и шӯбаи рӯзонаи умумии факултети ҳуқуқшиносии ДМТ Саидов Ҷамшед Сулаймонович бо сабаби гум шудани аз эътибор соқит доништа шавад.

Билети донишҷӯии донишҷӯи курси 2-и шӯбаи рӯзона, ихтисоси фаъолияти ҳифзи ҳуқуқи факултети ҳуқуқшиносии ДМТ Якубов Қудратҷон Бобоҳонович бо сабаби гум шудани аз эътибор соқит доништа шавад.

Билети донишҷӯии донишҷӯи курси 4-и шӯбаи рӯзона, ихтисоси танзими ҳуқуқи молия ва қарзи факултети ҳуқуқшиносии ДМТ Бурҳонов Ҷонибек Саидбекович бо сабаби гум шудани аз эътибор соқит доништа шавад.

МОДАРБУЗУРГИ ХИРАДМАНДАМ

То бад-он ҷо расид дониши ман,
Ки бидонам ҳаме, ки нодонам.

Илму дониш инсонро ба қуллай мурод мебарад. Ҳар қадаре, ки бузургсол шавем ҳам ниёзамон ба он бештар мегардад. Дар ин асно моро мебояд аз «Бузургони Хирадманд» ибрат бигирем.

Пас пайваста ба чизе навиштан машғул бош, ба хатти кушодаву мубин ва сар бар боло ба ҳам бофта. Аммо ҳар сухане, ки гӯӣ оливу мустаор гӯӣ ва мухтасар бояд гуфт ва котиб бояд, ки асрори котибӣ неқ донад ва суханҳои мармузро неқ андар ёбад, то дигарон аз он баҳравар гарданд.

Нуқтае буд аз даҳони даҳр берун омада,
Номае хон пурмаонӣ аз ҳадиси мухтасар.

Азизода ТОЧИНИСО
донишҷӯи соли 2

ЭҶТИРОМ БА АРЗИШҶОИ МИЛЛӢ

Фаридун БОБОХОНОВ
донишҷӯи соли 4,
иختисоси муносибатҳои
байналмилалӣ (ҳуқуқ)

Садоқат ба роҳбар садоқат ба Ватан аст!
Садоқат ба Ватан садоқат ба халқу миллат аст!
Садоқат ба халқу миллат садоқат ба ҷомеа аст!
Садоқат ба ҷомеа садоқат ба оила аст!
Садоқат ба оила садоқат ба падару модар аст!
Садоқат ба падару модар садоқат ба худ аст!
Садоқат ба худ худшиносист!
Худшиносӣ Ватандӯстист!!!

ҶОН ВАТАНАМ

Суханро аз Ватан иброз созам,
Ба васфаш шеъри нав оғоз созам.
Агар афтам ба ногаҳ дар ғарибӣ,
Дубора сӯи ӯ парвоз созам.
Эй чон Ватанам, ҷонон Ватанам,
Меҳри ту бувад, бар ҷону танам.
Монандаи як ҷавон ҷавон аст Ватанам,
Хушрӯю базед дар ҷаҳон аст Ватанам.
Ман дил нақанам, зи ин диёрам ҳаргиз,
Шукрона, ки мулки бостон аст Ватанам.
Эй чон Ватанам, ҷонон Ватанам,
Меҳри ту бувад, бар ҷону танам.
Хушбахтам аз он, чунин Ватан дорам ман,
Озодии виҷдону сухан дорам ман.
Созам фидо ба ҳифзи меҳан бояд,
Ҳар зӯру тавоне дар бадан дорам ман.
Эй чон Ватанам, ҷонон Ватанам,
Меҳри ту бувад, бар ҷону танам.

БА ДОНИШҶОИ МИЛЛӢ

Беҳтарин донишгоҳ,
Хоҳӣ биё ин даргоҳ.
Аз ҳама илми гетӣ,
Туро намояд огоҳ.
Аз ҳуқуқу аз забон,
Ҳам аз забони ҷаҳон.
Фалсафаю дипломат,
Физикаю ҳам мех-мат.
Журналисту биолог,
Ҳам таъриху геолог.
Иқтисод ва молия,
Дорусоziю химия.
Ин ҳама илм доимо,
Биомӯзад баҳри мо.
Овозааш дар ҷаҳон,
Фародил қафо намон.
Гар хоҳӣ касби оӣ,
Биё Донишгоҳи миллӣ.

БА РӢЗНОМАИ «МИНБАРИ ҲУҚУҚШИНОС»

Бо хабарҳои тоза,
Дилҳоро шод месоза.
Нашрияи бар мо хос,
«Минбари ҳуқуқшинос»
Аз дохилу аз хорич,
Дар ҳар соли роич,
Маърифату аз фарҳанг,
Ҳам аз ҷавонони бананг,
Аз илму ҳам аз дониш,
Ҳам аз сифатҳои хониш,
Аз қонуну аз паём,
Аз ҷашну ид дар айём.
Хулас ҳама хабарҳо,
Тозаву пур муҳтаво.
Фародило гиру хон,
Баҳри худ дастур бидон.

